

Sprawozdanie merytoryczne z działalności Fundacji Pole Dialogu za rok 2022

Podstawowe informacje o Fundacji

Dane fundacji

Nazwa fundacji: Fundacja Pole Dialogu

Adres poczty elektronicznej: kontakt@poledialogu.org.pl

Data wpisu w Krajowym Rejestrze Sądowym: 15.02.2011

Numer KRS: 0000378360

REGON: 142815249

NIP: 522 297 27 81

Siedziba i adres: ul. gen. W. Andersa 13, 00-159 Warszawa, Polska

Telefon: +48 737 332 271

FB: fb.com/poledialogu

Skład zarządu Fundacji w 2022 roku

Do 30 kwietnia 2022:

Mateusz Wojcieszak – prezes Zarządu Fundacji

Agnieszka Pędzich – członkini Zarządu Fundacji

Minerwa Wdzięczkowska – członkini Zarządu Fundacji

Od 1 maja 2022:

Mateusz Wojcieszak – prezes Zarządu Fundacji

Agnieszka Pędzich – członkini Zarządu Fundacji

Cele statutowe

- promocja idei partycypacji obywatelskiej oraz dobrych praktyk dialogu społecznego we wszystkich obszarach życia społecznego;
- rozwój metodologii badań i interwencji socjologicznych, testowanie innowacyjnych technik konsultacyjnych i partycypacyjnych, przekształcanie wiedzy akademickiej w wiedzę użyteczną publicznie;
- rozwój współpracy między środowiskami akademickimi, administracją publiczną, organizacjami pozarządowymi, biznesem oraz obywatelami w zakresie partycypacji obywatelskiej i dialogu społecznego;

- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- przełamywanie uprzedzeń i zapobieganie konfliktom między jednostkami i grupami na poziomie lokalnym i ponadlokalnym;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju.

Informacja o prowadzonej działalności gospodarczej

Fundacja prowadzi działalność gospodarczą w następujących dziedzinach:

- badania naukowe i prace rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych (72.20.Z)
- badanie rynku i opinii publicznej (73.20.Z),
- działalność wspomagająca edukację (85.60.Z),
- stosunki międzyludzkie (public relations) i komunikacja (70.21.Z),
- pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane (85.59.B),
- pozostałe doradztwo w zakresie prowadzenia działalności i zarządzania (70.22.Z),
- pozostała działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, gdzie indziej niesklasyfikowana (74.90.Z),

Uchwały Zarządu Fundacji w 2022 roku

- uchwała Zarządu nr 1/2022 z dnia 26.04.2022 r. w sprawie zmiany standardów wynagrodzeń;
- uchwała Zarządu nr 2/2022 z dnia 29.09.2022 r. w sprawie zatwierdzenia bilansu i rachunku zysków i strat oraz przyjęcia sprawozdania finansowego za 2021 rok;
- uchwała Zarządu nr 3/2022 z dnia 5.12.2022 w sprawie przyjęcia sprawozdania merytorycznego za rok 2021;
- uchwała Zarządu nr 4/2022 z dnia 12 grudnia 2022 r. w sprawie waloryzacji standardów wynagrodzeń.

Uchwały Rady Fundacji w 2022 roku

- uchwała nr 1/2022 z dnia 27 września 2022 r. zatwierdzająca roczne sprawozdanie finansowe Fundacji Pole Dialogu za rok 2021;
- uchwała nr 2/2022 z dnia 5 grudnia 2022 r. zatwierdzająca sprawozdanie merytoryczne z działalności Fundacji Pole Dialogu za rok 2021;
- uchwała nr 3/2022 z dnia 5 grudnia 2022 r. udzielająca Zarządowi Fundacji absolutorium z tytułu wykonywania przez niego obowiązków w roku 2022.

Działalność statutowa

W 2022 realizowaliśmy 14 projektów w ramach naszej działalności statutowej.

8 z nich to projekty z obszaru **PARTYCYPACJI**, w tym strategicznie ważne dla nas projekty pomagające nam rozwijać narzędzia demokracji deliberatywnej, czyli Krakowski Panel Transportowy oraz Narada Obywatelska o Klimacie, a także projekty wokół idei szkolnego budżetu obywatelskiego (Szkolny Budżet Obywatelski w Warszawie oraz międzynarodowe projekty z grantów Erasmus i Visegrad Fund). W tym roku przetestowaliśmy też nowy format projektu w szkołach z wykorzystaniem narzędzia narady obywatelskiej – Odwrócona Szkoła, a także rozpoczęliśmy współpracę w kolejnym międzynarodowym projekcie wokół polityk młodzieżowych Policing the Policies z programu Erasmus+.

W ramach działu **BADAŃ** w 2022 rozpoczęliśmy realizację dużego i ważnego projektu z grantu European Climate Foundation na temat populizmu antyklimatecznego i jego wpływu na społeczne nastroje w Polsce.

Nasz nowy dział **SPOŁECZNOŚCI** w 2022 roku koncentrował się wokół szkół wspierając ideę Szkoły w Sąsiedztwie w Warszawie oraz edukację o 3. Sektorze i współpracę szkół z organizacjami społecznymi (projekty Pozarządownik szkolny i Włącz szkołę). Zaangażowaliśmy się też w działania interwencyjne wspierające szkoły w okresie po wybuchu wojny w Ukrainie w ramach inicjatywy SOS Edukacja, której jesteśmy częścią. Mając zaś na uwadze naszą lokalną społeczność, nawiązaliśmy współpracę z urzędem dzielnicy Warszawa Wola, który wsparliśmy w organizacji konferencji jednej z jednostek.

PARTYCYPACJA

1. Krakowski Panel Transportowy (UM Kraków)

Partnerzy projektu	Partnerstwo dwóch organizacji: Fundacja Pole Dialogu, Fundacja Optimum Pareto
Źródło finansowania	Urząd Miasta Krakowa
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 225 400 PLN Dotacja w 2022 roku: 87 000 PLN
Okres realizacji	1 listopada 2022 – 30 czerwca 2023
Skład zespołu realizującego projekt	Ze strony FPD: Joanna Chomko, Agnieszka Pędzich, Mateusz Wojcieszak Wsparcie: Aleksandra Wasążnik i Marta Ostrowska, Marta Zabłocka

Cele statutowe, które projekt realizował:

- upowszechnianie idei partycypacji obywatelskiej oraz dobrych praktyk dialogu we wszystkich obszarach życia społecznego;
- rozwój metodologii badań i interwencji socjologicznych, testowanie innowacyjnych technik partycypacji, przekształcanie wiedzy akademickiej w wiedzę użyteczną publicznie;
- rozwój współpracy między środowiskami akademickimi, administracją publiczną, organizacjami pozarządowymi, biznesem, obywatelami w zakresie partycypacji obywatelskiej i dialogu;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju.

Główne cele projektu:

Głównym celem projektu była realizacja panelu obywatelskiego z mieszkańcami_nkami Krakowa na temat: "Jak Miasto Kraków i mieszkańcy mogą wpływać na dalszy rozwój działań na rzecz zrównoważonego transportu" w oparciu o następujące obszary:

- W jaki sposób możemy optymalizować przemieszczanie się po mieście?
- W jaki sposób powinno zapewniać się miejsca parkingowe w mieście?
- W jaki sposób możemy zmniejszyć emisję z transportu i zarządzać ruchem pojazdów na terenie Krakowa po domknięciu obwodnicy autostradowej?

Główne działania zrealizowane w 2022:

Zadania zespołu koordynującego obejmowały przygotowanie i obsługę całości wydarzenia, przeprowadzenie spotkań panelu i głosowania oraz ich podsumowanie. Większość działań związanych z realizacją procesu przeprowadziliśmy w 2023 roku, a listopad i grudzień 2022 był czasem intensywnych przygotowań procesu.

Prace zaczęliśmy od powołania zespołu projektowego złożonego z przedstawicieli i przedstawielek obu organizacji partnerskich: Fundacji Pole Dialogu i Fundacji Optimum Pareto. W prace przygotowawcze zaangażowaliśmy również osoby eksperckie z zakresu tematu panelu, a w ważnych momentach wspierała nas ekspertka ds. paneli oraz ekspert ds. losowania próby. W tym okresie ustaliliśmy też formy komunikacji i współpracy bieżącej z Zamawiającym, doprecyzowaliśmy cele projektu, ustaliliśmy harmonogram oraz rozpoczęliśmy uszczegółowianie tematu Panelu.

Uzgodniliśmy, że rekomendacje, które uzyskają 80% poparcia Panelistów_ek podczas głosowania na koniec Panelu zostaną uznane przez Prezydenta miasta Krakowa za wiążące i skierowane do wdrożenia do polityk miejskich. W porozumieniu z Zamawiającym opracowaliśmy regulamin Panelu. W prace nad regulaminem oprócz zespołu projektowego zaangażowaliśmy również ekspertkę ds. paneli.

A z doradcą merytorycznym pracowaliśmy nad dookreśleniem tematu panelu (wiązki tematyczne, obszary priorytetowe dla zrównoważonego transportu w mieście) i

przygotowaniem programu Panelu, w tym zidentyfikowaniem osób i organizacji z wiedzą w temacie Panelu, które mogłybyśmy zaprosić do wystąpienia podczas spotkań edukacyjnych Panelu. Rozpoczęliśmy również prace nad podręcznikiem dla panelistów_ek.

W grudniu zajęliśmy się również kwestią rekompensaty finansowej dla Panelistów_ek za udział w spotkaniach Panelu w formie Bonów Sodexo. Z uwagi na podział kosztów pomiędzy lata realizacji Panelu, całość wynagrodzeń panelistów została przewidziana w budżecie na rok 2022. W uzgodnieniu z Zamawiającym rozpoczęliśmy prace nad powołaniem Zespołu Monitorującego (ZM) - ustaliliśmy skład ZM, tj. liczbę miejsc i ich rozłożenie pomiędzy stronę społeczną, urząd, przedstawicieli_ki Klubów Radnych Rady Miasta Krakowa oraz krakowskich uczelni wyższych; procedurę powołania ZM, a także zakres obowiązków (wszystko opisane w regulaminie Panelu). Rozpoczęliśmy również przygotowanie konsultacji społecznych na temat priorytetyzacji zagadnień, które zostaną poruszone w części edukacyjnej Panelu.

W grudniu 2022 roku nawiązaliśmy współpracę z ekspertem ds. losowania próby i rozpoczęliśmy przygotowania do przeprowadzenia wyboru panelistów_ek. Uruchomiliśmy również adres mailowy panelu (panel@poledialogu.org.pl). Obrady Panelu zaplanowane zostały na marzec 2023.

2. Narada Obywatelska o Klimacie (Aktywni Obywatele)

Lider projektu	Fundacja Pole Dialogu
Partnerzy projektu	Instytut na rzecz Ekorozwoju (InE), Norsensus Mediaforum
Źródło finansowania	Program Aktywni Obywatele, Fundusz Krajowy finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 84 129 EUR Dotacja w 2022 roku: 177 034,10 PLN
Okres realizacji	1 listopada 2021 – 31 marca 2024
Skład zespołu realizującego projekt po stronie FPD w 2022:	Ze strony FPD: Mateusz Wojcieszak, Agnieszka Pędzich

Cele statutowe, które projekt realizuje:

- rozwój metodologii badań i interwencji socjologicznych, testowanie innowacyjnych technik partycypacji, przekształcanie wiedzy akademickiej w wiedzę użyteczną publicznie;

- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju.

Główne cele projektu:

Głównym celem projektu jest włączanie mieszkank i mieszkańców do decydowania o polityce klimatycznej swojego miasta. Po raz kolejny połączyliśmy siły praktyków partycypacji i ekspertów klimatycznych, aby wypracować narzędzie inspirowane panelami obywatelskimi organizowanymi w dużych miastach, ale dopasowane do potrzeb i możliwości mniejszych gmin. Projekt w pierwszej fazie miał formę pilotażu wykorzystania metody sądów obywatelskich w 4 gminach. Następnie na ich podstawie przygotujemy program wsparcia organizacji takich narad w całej Polsce, obejmujący konsultacje eksperckie, materiały edukacyjne z zakresu partycypacji i ochrony klimatu, a także narzędzia wspierające dyskusję.

Główne działania zrealizowane w 2022:

Laboratorium Narady Obywatelskiej w 4 gminach: rekrutacja gmin oraz uczestników narad

W 2021 rozpoczęliśmy przygotowania do projektu, a z początkiem 2022 roku przystąpiliśmy do szerokiej rekrutacji pozostałych 2 gmin. W jej wyniku zebraliśmy zgłoszenia od 26 gmin (na dwa wolne miejsca). Po ocenie każdego zgłoszenia do etapu Laboratorium zaprosiliśmy Lesko oraz Michałowice, poza Cieszynem i Świdwinem, które zostały zaproszone na etapie tworzenia wniosku.

W ramach Laboratorium w każdej z 4 gmin w pierwszej kolejności przeprowadziliśmy ekspercką diagnozę polityk lokalnych, dzięki czemu zdefiniowaliśmy kluczowe zagadnienia dla narady oraz sondażu a także zlokalizowaliśmy gminne dokumenty strategiczne i akty prawa lokalnego, które mogą być odbiorcą rekomendacji narady.

W kolejnym kroku razem z ekspertami InE przygotowaliśmy sondaż świadomości klimatycznej. Pytaliśmy w nim o największe zdaniem mieszkańców wyzwania środowiskowe w gminie, pilność adaptacji do zmian klimatu, proekologiczne rozwiązania które mieszkańcy zauważają w gminie lub które stosują u siebie w domu. Na końcu była również część rekrutacyjna do Narady i możliwość zgody na udział w losowaniu do składu Narady. Łącznie w każdej z gmin zebraliśmy: Świdwin 145 ankiet, Cieszyn - nie udało się przeprowadzić ankiety ze względu na decyzje gminy, Michałowicach 425 ankiet, Lesku 385 ankiet. Zgodę na udział w losowaniu średnio wyrażało 20 procent respondentów w poszczególnych gminach.

Otworzyliśmy również dodatkową rekrutację mieszkańców chętnych do wzięcia udziału w naradzie za pomocą elektronicznego formularza - na stronach gminnych oraz w lokalnych mediach. Rekrutacja nie była jednoznaczna z dostaniem się do grupy uczestników a jedynie do grupy do losowania. Wylosowaliśmy w każdej gminie grupę 11-15 osób różnorodnych pod względem płci i wieku, szukając najbardziej optymalnego składu zgodnego ze strukturą mieszkańców danej gminy. W związku z małą liczbą zgłoszeń od osób z wykształceniem niższym i średnim, nie przyjmowaliśmy wykształcenia jako kryterium do losowania w żadnej z gmin. Były też dysproporcje pod względem płci (nadreprezentacja kobiet) wynikające z profilu

zgłoszonych osób. Osoby uczestniczące w naradzie otrzymywały dietę finansową w wysokości 250 zł brutto za udział we wszystkich trzech dniach spotkań. Z każdą osobą uczestniczącą podpisaliśmy umowę zlecenie. Z wylosowanymi osobami byliśmy w stałym kontakcie mailowym i telefonicznym.

Laboratorium Narady Obywatelskiej w 4 gminach: realizacja narad

W kolejnym kroku w każdej gminie zorganizowaliśmy naradę. Za każdym razem zapewnialiśmy różnicę w scenariusza i metodach (np. różne wielkości grup na etapie deliberacji, inne sposoby rozmowy z ekspertami, inne sposoby priorytetyzacji rozwiązań) - te różne podejścia zostaną opisane w publikacji podsumowującej przebieg narad. Przed wyjazdem do miast przygotowaliśmy scenariusze (oddzielne dla każdej gminy), zestawy prezentacji eksperckich, karty pomysłów, karty rekomendacji. W każdej gminie pracowaliśmy też nad innym wyzwaniem klimatycznym. Narady odbyły się:

- w Świdwinie w Świdwińskim Ośrodku Kultury - Zamek w dniach 12-14 maja na temat zarządzania wodą w mieście;
- w Cieszynie w Domu Narodowym - Cieszyńskim Ośrodku Kultury w dniach 19-21 maja na temat zarządzania zielenią i wprowadzania zieleni do śródmiejskiej części miasta;
- w Michałowicach w Świetlicy w Regułach oraz Urzędzie Gminy Michałowice w dniach 26-28 maja na temat zarządzania odpadami;
- w Lesku w Klubie Seniora - Regionalnej Izbie Pamięci w dniach 9-11 czerwca na temat niskiej emisji.

Narady odbywały się w czwartki i piątki od 17:30 do 21:00 oraz w soboty od 10:00 do 15:00. I każda składała się z 3 głównych części: edukacji, deliberacji i głosowania.

- Edukacja: uwspólnienie wiedzy i wysycenie tematu od strony merytorycznej przy wsparciu ekspertów_ek (m.in. Wojciech Szymalski i Ewa Świerkula z InE, Wojciech Szpakowski z Gdańskich Wód, Łukasz Pawlik z Zarządu Zieleni Miejskiej z Krakowa, Paweł Głuszyński, Piotr Siergiej z Polskiego Alarmu Smogowego).
- Deliberacja: czas na rozmowy i pracę w mniejszych grupach, tak aby uczestnicy mogli dogłębnie rozważyć propozycje ekspertów, dodać swoje rekomendacje, zmieniać je pod wpływem poznawania opinii innych uczestników.
- Głosowanie: indywidualne głosowanie nad gotowymi rekomendacjami pod koniec ostatniego dnia obrad i zaprezentowanie wyników głosowania decydentom. W każdej gminie Naradzie udało się wypracować ponad 20 konkretnych rekomendacji w danym temacie.

Publikacja podsumowująca Laboratorium Narady Obywatelskiej o Klimacie

Pod koniec roku 2022 odbyły się pierwsze spotkania wokół publikacji podsumowującej Laboratorium, która została zaplanowana do ukończenia już w 2023. Laboratorium dało nam

przetestowane metody i narzędzia włączania mieszkańców do wypracowywania gminnych polityk dot. mitygacji i adaptacji do zmian klimatu.

W oparciu o doświadczenia fazy Laboratorium zgłosiliśmy szereg zmian do harmonogramu i działań zaplanowanych w drugiej fazie projektu.

3. Laboratorium Szkolnego Budżetu Obywatelskiego 2021/2022 (UM Warszawa)

**SZKOLNY BUDŻET
OBYWATELSKI**

Źródło finansowania	Współfinansowanie ze środków m.st. Warszawy w ramach miejskiego konkursu „Młodzi warszawiacy w swoim mieście 2021-2022”.
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 69 000,00 PLN Dotacja w 2022 roku: 45 500 PLN
Okres realizacji	1 września 2021 – 30 czerwca 2022
Skład zespołu realizującego projekt	Paweł Zalewski (koordynacja), Mateusz Wojcieszak Osoby mentorskie: Mateusz Konieczny, Magdalena Świdorska, Konrad Wysocki

Cele statutowe, które projekt realizował:

- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- upowszechnianie idei partycypacji obywatelskiej oraz dobrych praktyk dialogu we wszystkich obszarach życia społecznego.

Główne cele projektu:

Laboratorium Szkolnego Budżetu Obywatelskiego to kontynuacja projektu Szkolne Budżety Partycypacyjne, który realizowany był w roku szkolnym 2018/2019 oraz projektu Laboratorium Szkolnego Budżetu Obywatelskiego realizowanego w latach 2020/2021. Szkolny Budżet Obywatelski (SBO) to proces, w którym o przeznaczeniu części szkolnego budżetu (wyznaczonej najczęściej przez dyrekcję lub rodziców) decyduje społeczność szkolna. Uczniowie i uczennice, a także rodzice, nauczyciele i nauczycielki czy inni pracownicy i pracowniczki szkoły, zgłaszają pomysły, tworzą projekty, a następnie sami wybierają te, które ich zdaniem są najbardziej atrakcyjne i potrzebne.

Projekt miał na celu:

- wzrost poczucia wpływu uczniów i uczennic na sprawy szkoły,
- włączenie uczennic i uczniów w decydowanie o sprawach szkoły i uzyskanie wiedzy na temat jej funkcjonowania, dzięki czemu w dalszej perspektywie mogą stać się partnerami dla kadry kierowniczej w podejmowaniu decyzji o ważnych sprawach i inwestycjach,
- wzrost roli samorządów uczniowskich w szkołach,
- wzmacnianie pozytywnego obrazu szkoły otwartej na dialog i partnerstwo,
- edukacja społeczności szkolnej nt. warszawskiego budżetu obywatelskiego,
- zachęcenie do wykorzystywania narzędzia szkolnego budżetu obywatelskiego jako praktycznego uzupełnienia zajęć z przedsiębiorczości.

Główne działania zrealizowane w 2022:

Projekt planowany był w podobnej formule, co poprzednia edycja. Z uwagi na zmieniające się ograniczenia pandemiczne, wyzwaniem była współpraca ze szkołami w sposób hybrydowy – zależnie od rozwoju pandemii online lub stacjonarnie.

Realizacja szkolnych budżetów obywatelskich

Do końca kwietnia 2022 roku odbyły się głosowania lub deliberacje w 7 szkołach biorących udział w projekcie. Pomimo wsparcia mentorskiego, w Szkole Podstawowej nr 110 im. K. Jeżewskiego (Białołęka) nie zrealizowano SBO ze względu na brak porozumienia pomiędzy koordynatorką szkolną a dyrektorką placówki.

1. Szkoła podstawowa nr 398 (Targówek) – w SBO zwyciężył projekt „strefa wypoczynku” polegający na doposażeniu przestrzeni szkolnej w kilka puf do siedzenia.
2. Szkoła Podstawowa nr 58 im. Tadeusza Gajcego (Targówek) – w ramach SBO zdecydowano zrealizować wolnostojący dystrybutor wody pitnej. Ponadto dzięki wsparciu Rady Rodziców ufundowano drugi najczęściej wybierany w głosowaniu projekt pn. „Strefa wypoczynku”.
3. Szkoła Podstawowa nr 404 (Wawer) – ze środków SBO zrealizowano projekt „Badminton – gra dla każdego” polegający na zakupie kompletnych, przenośnych zestawów do badmintona (siatki, rakiетки, lotki).
4. IV Liceum Ogólnokształcące im. A. Mickiewicza (Praga Południe) – zwyciężył projekt renowacji siłowni szkolnej.
5. Zespół Szkół Gastronomiczno-Hotelarskich (Praga Południe) – ze szkolnego budżetu obywatelskiego zrealizowano zwycięski projekt zaprojektowania i sfinansowania bluz szkolnych.
6. Zespół Szkół Fototechnicznych (Wola) – zwyciężył projekt montażu dzwonek bezstresowych, który zrealizowano z puli środków przeznaczonych na SBO. Dyrekcja zdecydowała się ufundować pozostałe pozytywnie zweryfikowane projekty (śmietniki na szkolnym patio, szkolne graffiti, galeria fotografii uczniowskich).
7. Zespół szkół nr 7 (Wola) – w wyniku przeprowadzenia SBO skierowano do realizacji projekt pn. „kanapy z europalet”.

Spotkanie podsumowujące

16 maja 2022 r. w Pracowni Duży Pokój odbyło się spotkanie podsumowujące projekt. Na spotkanie zaprosiliśmy przedstawicieli i przedstawicielki szkół. W spotkaniu wzięty udział przedstawicielstwa w składzie: nauczyciel-opiekun projektu, uczeń zaangażowany w pracę zespołu roboczego, rodzic lub autor bądź autorka zwycięskich projektów. Grupy przygotowały krótkie prezentacje/przemówienia o tym, jakie projekty zostały w szkole wybrane i jakie efekty widoczne są po zakończeniu SBO. W spotkaniu uczestniczyło 20 osób.

Publikacja dot. alternatywnych sposobów realizacji SBO

W ramach podsumowania naszych doświadczeń z tej oraz poprzedniej edycji projektu, zdecydowaliśmy się stworzyć publikację opisującą model deliberacyjny szkolnego budżetu obywatelskiego. W publikacji „Szkolny budżet obywatelski – o szansie na deliberację w szkole” prezentujemy zmiany względem partycypacyjnego modelu SBO. Publikacja powstała na bazie naszych doświadczeń, analizy desk research podobnych projektów z innych polskich miast oraz na podstawie 5 wywiadów eksperckich. Publikację traktujemy jako suplement do publikacji „Szkolny budżet obywatelski – wskazówki dla początkujących”.

Spotkania z przedstawicielami dzielnicowymi

3 czerwca 2022 r. zrealizowaliśmy webinar pn. „Warszawa jako laboratorium Szkolnego Budżetu Obywatelskiego”, na którym zaprezentowaliśmy ideę, zasady, model pracy oraz efekty projektu LSBO. Podzieliliśmy się także z osobami uczestniczącymi refleksją, jakie metody aktywizacji młodzieży według naszego doświadczenia odnoszą najlepszy skutek. Na spotkanie zaprosiliśmy dzielnicowych koordynatorów ds. budżetu obywatelskiego, doradców młodzieżowych, przedstawicieli rad młodzieżowych oraz urzędników i urzędniczki z dzielnicowych wydziałów oświaty. Zaproszenia ograniczyliśmy do 5 dzielnic: Białołęka, Wola, Wawer, Praga Południe, Targówek.

4. Szkolny Budżet Obywatelski 2022/2023 (UM Warszawa)

Źródło finansowania	Współfinansowanie ze środków m.st. Warszawy i realizowany w ramach miejskiego konkursu „Młodzi kompetentni warszawiacy w swoim mieście 2022-2023”
Kwota dofinansowania	Całość dotacji: 72 950 PLN Dotacja w 2022 roku: 27 300 PLN
Okres realizacji	1 września 2022 – 30 czerwca 2023
Skład zespołu realizującego projekt	Joanna Chomko (koordynacja), Paweł Zalewski, Mateusz Wojcieszak Osoby mentorskie: Mateusz Konieczny, Magdalena Świdorska, Konrad Wysocki,

Cele statutowe, które projekt realizował:

- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- upowszechnianie idei partycypacji obywatelskiej oraz dobrych praktyk dialogu we wszystkich obszarach życia społecznego.

Główne cele projektu:

Szkolny Budżet Obywatelski to kontynuacja projektu Szkolne Budżety Partycypacyjne, który realizowany był w roku szkolnym 2018/2019 oraz projektów Laboratorium Szkolnego Budżetu Obywatelskiego realizowanego w latach 2020/2021 i 2021/2022. Szkolny Budżet Obywatelski (SBO) to proces, w którym o przeznaczeniu części szkolnego budżetu (wyznaczonej najczęściej przez dyrekcję lub rodziców) decyduje społeczność szkolna. Uczniowie i uczennice, a także rodzice, nauczyciele i nauczycielki czy inni pracownicy i pracowniczki szkoły, zgłaszają pomysły, tworzą projekty, a następnie sami wybierają te, które ich zdaniem są najbardziej atrakcyjne i potrzebne.

Projekt miał na celu:

- wzrost poczucia wpływu uczniów i uczennic na sprawy szkoły,
- włączenie uczennic i uczniów w decydowanie o sprawach szkoły i zyskanie wiedzy na temat jej funkcjonowania, dzięki czemu w dalszej perspektywie mogą stać się partnerami dla kadry kierowniczej w podejmowaniu decyzji o ważnych sprawach i inwestycjach,
- wzrost roli samorządów uczniowskich w szkołach,
- wzmacnianie pozytywnego obrazu szkoły otwartej na dialog i partnerstwo,
- edukacja społeczności szkolnej nt. warszawskiego budżetu obywatelskiego,
- zachęcenie do wykorzystywania narzędzia szkolnego budżetu obywatelskiego jako praktycznego uzupełnienia zajęć z przedsiębiorczości,
- stworzenie katalogu dobrych praktyk i modelu (lub kilku modeli) SBO, skrojonego do potrzeb warszawskich szkół.

Główne działania zrealizowane w 2022:

Rekrutacja

Przeprowadziliśmy otwartą rekrutację do projektu. Każda szkoła publiczna w Warszawie otrzymała maila z zaproszeniem do projektu oraz z linkiem do formularza rekrutacyjnego stworzonego w narzędziu internetowym Typeform. Link do formularza rekrutacyjnego został także umieszczony w kanałach własnych Fundacji Pole Dialogu - strona internetowa, strona na Facebooku – a także przekazany mailowo dzielnicowym wydziałom oświaty. Informację o rekrutacji do projektu przesłałyśmy mailowo również do Centrum Komunikacji Społecznej (Wydział Budżetu Obywatelskiego oraz Zespół Polityki Młodzieżowej), Młodzieżowych Rady Warszawy i Młodzieżowych Rad Dzielnic, a także dzielnicowych koordynatorów Budżetów Obywatelskich i Warszawskiego Centrum Innowacji Edukacyjno-Społecznych i Szkoleń oraz Biura Edukacji (informacja w serwisie edukacja.um.warszawa.pl oraz w newsletterze)

Do projektu zgłosiło się 48 warszawskich szkół. Do projektu zaprosiliśmy 8 z nich z różnych dzielnic Warszawy: 5 szkół podstawowych i 3 ponadpodstawowe.

- Szkołę z Woli (Technikum Budowlane nr 5 im. Prof. Stefana Bryły),
- Mokotowa (XLIV Liceum Ogólnokształcące im. Stefana Banacha),
- Ochoty (Szkoła Podstawowa nr 10 im. Grzegorza Piramowicza),
- Białołęki (Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi nr 112 im. Marii Kownackiej),
- Żoliborza (Szkoła Podstawowa nr 267 im. Juliusza Słowackiego),
- Pragi-Północ (Zespół Szkół Nr 11 im. Wł. Grabskiego),
- Pragi Południe (SP nr 401)
- Włoch (Szkoła Podstawowa nr 94 im. I Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego).

Pozostałym niezakwalifikowanym 40 szkołom zaproponowaliśmy przydatne materiały do przeprowadzenia szkolnego budżetu samodzielnie (prezentacje o SBO, scenariusze zajęć).

Nawiązaliśmy kontakt z przedstawicielami_kami dyrekcji w każdej z zakwalifikowanych szkół. Na potwierdzenie nawiązania współpracy podpisałyśmy formalne porozumienia z dyrekcją każdej ze szkół, określające zakres działań Fundacji oraz szkoły. We wspomnianych porozumieniach wyznaczono też opiekuna_kę szkolnego budżetu obywatelskiego.

Spotkania otwierające i materiały edukacyjne

W listopadzie 2022 r. zrealizowałyśmy jedno spotkanie z mentorami i mentorką natomiast w grudniu – w celu lepszego zapoznania opiekunów_ek szkolnych z harmonogramem oraz ideą projektu - zrealizowałyśmy dla nich szkolenie w formule hybrydowej. Nauczyciele_ki mogli_ły wybrać, czy chcą uczestniczyć zdalnie, czy stacjonarnie.

W grudniu we wszystkich szkołach odbył się warsztat otwierający pracę ze szkolnymi zespołami roboczymi (połączonych z warsztatem projektowania budżetu). Większość warsztatów otwierających prowadzona była przez mentora_kę we współpracy z opiekunem szkolnym, dwie szkoły zdecydowały się na przeprowadzenie ich samodzielnie ze wsparciem mentorskim na poziomie konsultacyjnym. W każdej szkole stworzono zestaw dokumentów, które określały zasady realizacji szkolnego budżetu obywatelskiego: regulaminy, wymogi merytoryczne oraz formalne dla wniosków, harmonogram projektu oraz wzory wniosków. We wszystkich szkołach do współpracy w szkolnych zespołach roboczych zaproszono uczniów i uczennice (a także przedstawicieli lub przedstawicielki innych grup szkolnych), a zasady uczestnictwa opracowywano przy ich udziale. Miało to na celu wzmocnienie sprawczości uczniów i uczennic w szkole poprzez postawienie ich w sytuacji równości głosu z osobami dorosłymi.

Zespół koordynujący projekt, wraz z mentorami_kami, przygotował zestaw materiałów edukacyjnych, które zostały przekazane nauczycielom i nauczycielkom. Składały się na niego:

- scenariusz warsztatu otwierającego (połączonego z warsztatem projektowania budżetu),
- prezentacja o projekcie i idei SBO dla kadry pedagogicznej,
- przykłady dobrych rozwiązań z innych szkół (zebrane w publikacjach Fundacji Pole Dialogu, które zrealizowaliśmy w poprzednich latach),

- schematyczny regulamin SBO do dalszych prac w projekcie,
- scenariusze zajęć o SBO,
- wzór harmonogramu i wniosku projektowego w SBO,

Realizacja szkolnych budżetów obywatelskich oraz działania podsumowujące uzyskane efekty projektu zrealizowane zostały w 2023 r.

5. Youth PB Accelerator (Erasmus +)

Lider projektu	Fundacja Laboratorium Badań i Działań Społecznych SocLab
Partnerzy projektu	Fundacja Pole Dialogu, Community Places, Shared Future, Media Lab Universidad de Grenada
Źródło finansowania	Erasmus +
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 22 588,60 EUR Dotacja w 2022 roku: 15 653,33 PLN
Okres realizacji	1 września 2019 – 31 marca 2022
Skład zespołu realizującego projekt	Ze strony FPD: Mateusz Wojcieszak, Paweł Zalewski (koordynacja)

Cele statutowe, które projekt realizował:

- upowszechnianie idei partycypacji obywatelskiej oraz dobrych praktyk dialogu społecznego we wszystkich obszarach życia społecznego;
- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;

Główne cele projektu:

Głównym celem projektu „Youth PB Accelerator” było zwiększenie uczestnictwa młodych osób w lokalnych budżetach partycypacyjnych oraz upowszechnienie idei szkolnych budżetów partycypacyjnych. Odbiorcami projektu byli nauczyciele, animatorzy i osoby pracujące z młodzieżą, które w codziennej pracy poruszają tematy edukacji obywatelskiej i partycypacji. Youth PB Accelerator miał na celu wymianę wiedzy i opracowanie wspólnych standardów europejskich włączania młodzieży w budżety partycypacyjne.

Główne działania zrealizowane w 2022:

Większość działań w projekcie została zrealizowana w poprzednich latach, w 2022 nasze działania dotyczyły głównie upowszechniania efektów projektu. Podczas 4 spotkań warsztatowych w marcu 2022, na których prezentowaliśmy dobre praktyki, animację oraz narzędzia wypracowane podczas projektu (w tym Manual SBO i Narzędziownik SBO):

- Jak wygląda u Was szkolny budżet obywatelski? Spotkanie sieciujące praktyków i praktyczki SBO - 25.03.2022
Prezentacja narzędzi oraz różnych podejść do SBO wśród uczestników_czek spotkania, dyskusja o modelach oraz o roli SBO w szkołach.
W spotkaniu uczestniczyli praktycy i praktyczki partycypacji, pracownicy_czki organizacji społecznych, eksperci_tki oraz urzędnicy_czki z Warszawy, Łodzi, Lublina i Koszalina.
- Jak rozruszać szkołę po zdalnym? Zorganizuj szkolny budżet obywatelski! - 29.03.2022
Warsztat inspiracyjny dla nauczycielek_i warszawskich szkół średnich, podczas którego mogli przejść sami przez symulację SBO w oparciu o materiały projektowe. Celem było zachęcenie ich do wykorzystywania w praktyce narzędzia BO oraz jego praktyczne zrozumienie.
- Jak ewaluować SBO? Warsztat prezentacyjny - 30.03.2022
Warsztat w jednej ze szkół w Warszawie, które właśnie skończyły realizację SBO i potrzebowały ewaluacji procesu. Uczestnicy przeszli cały proces ewaluacji w oparciu o materiały projektowe i oceniali poszczególne elementy.
- Jak rozpocząć szkolny budżet obywatelski? Warsztat prezentacyjny - 31.03.2022
Warsztat w szkole w Warszawie, która nie miała jeszcze doświadczeń z SBO. Jego celem było dostarczenie nauczycielkom_om oraz młodzieży potrzebnej wiedzy do rozpoczęcia całego procesu, poznali kolejne kroki (w oparciu o materiały projektowe) oraz projektowali ćwiczeniowo swój SBO.

W styczniu i lutym prowadziliśmy aktywne działania promocyjne i rekrutację na planowane wydarzenia. Ponadto w 2022 promowaliśmy również projektowe materiały.

6. Strengthening democracy through school participatory budgeting (Visegrad Youth Participates Fund)

Lider projektu	Participation Factory (Czechy)
Partnerzy projektu	Fundacja Pole Dialogu, Alternative Communities Association (Węgry),
Źródło finansowania	Visegrad Youth Participates Fund
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 7 400 EUR

	Wydatki w 2022 roku: 4539,45 PLN (rozliczone i zaksięgowane w 2023)
Okres realizacji	1 lipca 2022 – 23 grudnia 2023
Skład zespołu realizującego projekt po stronie FPD	Mateusz Wojcieszak, Paweł Zalewski

Cele statutowe, które projekt realizuje:

- upowszechnianie idei partycypacji obywatelskiej oraz dobrych praktyk dialogu społecznego we wszystkich obszarach życia społecznego;
- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;

Główne cele projektu:

Celem projektu jest wzmocnienie podstaw demokracji w krajach Grupy Wyszehradzkiej poprzez wzmacnianie w młodych ludziach praktycznych umiejętności i aktywności obywatelskich z wykorzystaniem narzędzia szkolnego budżetu obywatelskiego. Wymiana doświadczeń oraz pilotażowe działania przyczynią się do rozwoju dobrych praktyk, strategii rzeczniczych oraz sieci zaangażowanych młodych osób, jak również urzędników_czek i praktyków_czek szkolnego BO. Wyniki projektu będą dalej wykorzystywane jako studia przypadków i dobre praktyki do dalszej promocji narzędzia.

Główne działania zrealizowane w 2022:

W 2022 odbyła się wizyta studyjna z udziałem przedstawicieli wszystkich partnerów w Pradze i mieście Kutná Hora. W jej trakcie podzieliliśmy się praktycznymi doświadczeniami w zakresie szkolnego budżetu partycypacyjnego w naszych krajach. Rozpoczęliśmy też planowanie wytycznych wdrażania szkolnego budżetu oraz materiałów promocyjnych w oparciu na najlepsze praktyki z Węgier, Polski i Czech, każdy kraj pracując na przykładach realizacji w swoim kraju. W kolejnym roku planowane są dalsze działania sieciujące i finalizacja materiałów.

7. Odwrócona szkoła – laboratorium narady uczniowskiej (UM Warszawa)

Źródło finansowania	Współfinansowanie ze środków m.st. Warszawy i realizowany w ramach miejskiego konkursu „Młodzi kompetentni warszawiacy w swoim mieście 2022-2023”
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 42 550 PLN Dotacja w 2022 roku: 15 150 PLN
Okres realizacji	1 października 2022 – 31 marca 2023
Skład zespołu realizującego projekt	Paweł Zalewski (koordynacja), Mateusz Wojcieszak Mentorzy: Mateusz Konieczny, Arseniy Turliuk

Cele statutowe, które projekt realizował:

- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- upowszechnianie idei partycypacji obywatelskiej oraz dobrych praktyk dialogu we wszystkich obszarach życia społecznego.

Główne cele projektu:

Wprowadzenie do warszawskich szkół narad uczniowskich, czyli narzędzia deliberacyjnego z obszaru tzw. mini-publics. Planowanym efektem działań jest m. in. przekonanie szkolnych decydentów, że warto włączyć uczniów do współdecydowania o placówce. Liczymy, że doświadczenie narady uczniowskiej będzie impulsem do pogłębienia partnerstwa osób uczniowskich z kadrą nauczycielską. Celem sądów uczniowskich było wypracowanie, w drodze dyskusji i konsensusu, rekomendacji rozwiązań do wdrożenia w szkole. Rekomendacje są wiążące do wprowadzenia dla osób zarządzających szkołami.

Główne działania zrealizowane w 2022:

Rekrutacja

Przeprowadziliśmy rekrutację 2 szkół (wraz z podpisaniem formalnych porozumień) – do projektu zaprosiliśmy: XXI Liceum Ogólnokształcące im. H. Kołłątaja (Ochota) oraz Szkołę Podstawową nr 351 im. B. Prusa (Wola). Obie szkoły przeszły dwa zaplanowane etapy rekrutacji: zgłosiły chęć uczestnictwa za pomocą elektronicznego formularza oraz spotkały się z koordynatorem projektu przed podjęciem decyzji o uczestnictwie w projekcie. Informację o rekrutacji upowszechnialiśmy drogą mailową, pisząc bezpośrednio do znanych nam nauczycieli, korzystając z ogólnodostępnej

listy aktywnych placówek edukacyjnych w szkole oraz prosząc o udostępnienie informacji dzielnicowe wydziały oświaty. Ogólnie w rekrutacji (w I i II etapie) udział wzięło 6 warszawskich szkół. Warunkiem uczestnictwa w projekcie było podpisanie informacyjnych porozumień pomiędzy Fundacją Pole Dialogu a placówkami edukacyjnymi. Porozumienia silnie angażują dyrektorów oraz szkoły, a także w prosty sposób określają ramy czasowe projektu. Poprosiliśmy dyrektorów, aby w porozumieniach określili koordynatorów szkolnych, czyli nauczycieli, którzy sprawują pieczę nad realizacją projektu oraz współpracują z facylitatorami.

2 diagnozy lokalne

W obu szkołach opiekun szkolny, przy współpracy samorządu uczniowskiego oraz facylitatora, przeprowadził diagnozę lokalną. Efektem przeprowadzenia diagnoz był wybór tematu narady. Obie szkoły dostarczyły pisemne podsumowanie diagnozy wraz ze sprecyzowanym tematem narady, wybranym wspólnie przez dyrekcję, opiekuna szkolnego oraz facylitatora.

a. W SP 351 diagnoza składała się z ankiety online wypełnionej przez 250 uczniów i uczennic oraz spaceru badawczego z 9-cioma wybranymi przedstawicielami uczniów i uczennic. Wybrano temat narady: zagospodarowanie wspólnej przestrzeni użytkowej w SP 351 im. B. Prusa w Warszawie.

b. W XXI LO diagnoza składała się z ankiety online wypełnionej przez 192 uczniów i uczennic oraz konsultacji wychowawców poszczególnych klas ze swoimi uczniami oraz uczennicami. Wybrano temat narady: niekonwencjonalne formy aktywności społecznej uczniów XXI LO.

Realizacja porad uczniowskich oraz działania podsumowujące uzyskane efekty projektu zrealizowane zostały w 2023 r.

8. Policing the policies (Erasmus +)

Lider projektu	Udużenie "Narodni parlament" (Stowarzyszenie "Parlament Ludowy"), Serbia
Partnerzy projektu	Fundacja Pole Dialogu; Association of Cultural Heritage Education in Finland; CRISP - Crisis Simulation for Peace from Germany
Źródło finansowania	Działanie jest realizowane z europejskiej inicjatywy Youth Together w ramach Programu Erasmus+ z funduszy Unii Europejskiej
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 22 356 EUR Dotacja w 2022: 38 430,50 PLN
Okres realizacji	01/02/2022 - 31/01/2024

Skład zespołu realizującego projekt po stronie FPD w 2022:	Ze strony FPD: Aleksandra Wasążnik, Mateusz Wojcieszak; Wolontariat: Michał Szewczyk
--	---

Cele statutowe, które projekt realizował:

- upowszechnianie idei partycypacji obywatelskiej oraz dobrych praktyk dialogu we wszystkich obszarach życia społecznego;
- rozwój współpracy między środowiskami akademickimi, administracją publiczną, organizacjami pozarządowymi, biznesem, obywatelami w zakresie partycypacji obywatelskiej i dialogu;
- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju;

Główne cele projektu:

Razem z trzema organizacjami partnerskimi, pracujemy nad dostosowywaniem lokalnych strategii młodzieżowych do standardów Unii Europejskiej, czyli dążymy do zwiększenia głosu młodych ludzi, diagnozujemy braki i potrzeby w przestrzeni publicznej, mocne i słabe strony współpracy młodzieży z gminnymi decydentami. Pracujemy z młodzieżowymi radnymi, działaczami_kami organizacji młodzieżowych, urzędnikami_czkami administracji publicznej zajmującej się politykami młodzieżowymi w dwóch miastach, które zaprosiliśmy do projektu: Radom i Świdwin.

Zaproponowana im oferta:

- zachęca do aktywnego udziału w procesach społecznych,
- angażuje w tworzenie lokalnej polityki młodych,
- włącza w proces niedostatecznie reprezentowane grupy młodych osób,
- buduje i wzmacnia współpracę organizacji pozarządowych,
- kreuje w młodych osobach postawę aktywnej obywatelki i aktywnego obywatela,

Projekt ma zaktywizować młodzież do efektywniejszego udziału w procesach decyzyjnych, które bezpośrednio jej dotyczą.

Główne działania zrealizowane w 2022:

W 2022 roku zrealizowaliśmy dwa z czterech etapów projektu:

1. **Project management;** w marcu 2022 odbyło się spotkanie robocze partnerstwa w Warszawie w celu zaplanowania współpracy, która umożliwi nawiązanie transgranicznych kontaktów i partnerstw. Został też przeprowadzony desk research, którego produktem jest notatka o realizowaniu polityk młodzieżowych w każdym z krajów partnerskich.

2. **Scaling up grass-root youth work;** celem tego etapu było sieciowanie młodzieży i osób, które z nią pracują. W październiku 2022 roku zorganizowaliśmy dwudniowy warsztat w Radomiu dla Rady Młodzieżowej Miasta Radom, Młodzieżowej Rady Świdwina, członków_iń samorządów uczniowskich Mińska Mazowieckiego. Uczestnicy_czki mieli okazję się poznać, wymienić doświadczeniami i dobrymi praktykami ze swoich miast. Program realizował warsztat ze strategii młodzieżowej EU, diagnozę miejsca zamieszkania metodą mapowania mentalnego, warsztat z narzędzi partycypacji.

W listopadzie 2022 roku 10 uczestników_czek warsztatów wzięło udział w szkoleniu i integracji młodzieży z Serbii, Polski, Niemiec i Finlandii w Nowym Sadzie (Serbia). Wyjazd pozwolił na dzielenie się dobrymi praktykami pracy z młodymi i dla młodych. W ramach warsztatów uczestnicy_czki projektowali wspólne działania ponadlokalne, poznali takie projekty jak Europe Goes Local i Democracy Reloading.

BADANIA SPOŁECZNE

9. Badanie populizmu antyklimatecznego (European Climate Foundation)

Źródło finansowania	European Climate Foundation
Kwota dofinansowania	Całość dotacji: 122 622 EUR Dotacja w 2022: 41 415,88 EUR
Okres realizacji	01/04/2022 – 15/09/2023
Skład zespołu realizującego projekt	Paweł Zalewski, Agnieszka Pędzich

Cele statutowe, które projekt realizuje:

- rozwój metodologii badań i interwencji socjologicznych, testowanie innowacyjnych technik partycypacji, przekształcanie wiedzy akademickiej w wiedzę użyteczną publicznie;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju.

Główne cele projektu:

Głównym celem projektu było sprawdzenie, w jakim stopniu antyklimateczne narracje stosowane przez partie polityczne są w stanie mobilizować swoich wyborców przeciwko polityce klimatycznej Unii Europejskiej, w szczególności w regionach górniczych najbardziej dotkniętych transformacją energetyczną. W badaniu chcieliśmy stworzyć indeks populizmu antyklimatecznego, by wykorzystać go do porównania regionów górniczych i pozostałej części

Polski pod względem podatności na anytklimatyczne narracje. A dodatkowe badanie jakościowe miało na celu przetestowanie narracji, które z kolei mogłyby neutralizować takie procesy.

Główne działania zrealizowane w 2022:

Zespołem badawczym kieruje dr hab. prof. UW Przemysław Sadura, a za analizy statystyczne odpowiedzialna jest dr Agnieszka Kwiatkowska z SWPS.

Projekt rozpoczął się od analizy danych zastanych (desk research) dotyczących zarówno obecnych w debacie publicznej antyklimatecznych i populistycznych narracji, jak również sposobów badania tego typu zjawisk w polskiej i zagranicznej literaturze naukowej.

Wstępna analiza tych danych wskazywała, że zjawisko populizmu klimatycznego jest mało obecne w badaniach. Widoczne natomiast było nasilenie się podejść denialistycznych do polityk klimatycznych. Część badaczy wskazywała też na związek populizmu w obszarze klimatu oraz społecznej polaryzacji.

W oparciu o tę wiedzę stworzony został szkic kwestionariusza do sondażu ogólnopolskiego, który następnie konsultowany był z gronem eksperckim podczas seminarium. Wzięło w nim 8 osób: Antoni Bielewicz (European Climate Foundation), Adam Juszcak (Polish Economic Institute), Adam Traczyk (More in Common), Edwin Bendyk (Stefan Batory Foundation), Jakub Sokołowski (Institute for Structural Research), Joanna Mazurkiewicz (Institute for Structural Research), Mikołaj Cześnik (SWPS University), Paulina Sobiesiak-Penszko (Institute of Public Affairs). Po tych konsultacjach powstała finalna wersja kwestionariusza, która pod koniec 2022 roku była testowana w ramach pilotaży przez CBOS.

Badania ilościowe oraz jakościowe realizowane już były w 2023 roku.

SPOŁECZNOŚCI

10. Szkoła w Sąsiedztwie. Edycja terenowa. (UM Warszawa)

Źródło finansowania	Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 53 000 PLN Dotacja w 2022 roku: 40 000 PLN
Okres realizacji	1 października 2021 – 30 czerwca 2022
Skład zespołu realizującego projekt	Natalia Skoczylas (koordynacja), Agnieszka Pędzich. Grono mentorskie: Magdalena Świdzka, Julianna Chrzanowska, Konrad Wysocki, Mateusz Konieczny

Cele statutowe, które projekt realizował:

- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju.

Główne cele projektu:

Projekt Szkoła w Sąsiedztwie w swoim 3. roku realizacji zaplanowany został jako edycja terenowa i wykorzystywał jedną z form mini-działania, która pojawiała się w poprzednich edycjach. Głównym celem projektu pozostaje animowanie współpracy szkół z otoczeniem, budowanie relacji sąsiedzkich oraz zwiększanie zaangażowania uczniów i uczennic w działania na rzecz lokalnej społeczności.

Mając na uwadze doświadczenia poprzednich edycji widzieliśmy wartość w wymianie doświadczeń i spotkaniu się młodych ludzi z różnych szkół na wspólnych wydarzeniach (w miarę możliwości wynikających z ograniczeń epidemicznych) oraz ich opiekunów ze strony szkoły. Dlatego wybraliśmy jeden wspólny format i zaplanowaliśmy wspólne warsztaty z diagnozy lokalnej oraz gier terenowych dla grup uczniowskich.

Główne cele projektu to:

- rozwój postaw obywatelskich i prospołecznych poprzez wspieranie uczestników w działaniach na rzecz wzmacniania więzi sąsiedzkich, w szczególności wzmacniania relacji między ich szkołą a jej społecznym otoczeniem w formule gry terenowej;
- nowa wiedza dla uczniów i uczennic: uwrażliwienie na potrzeby i dynamikę sąsiedztwa, możliwość poznania mechanizmów badań społecznych i podstaw socjologii, które poszerzą horyzonty i kreatywność uczestników, podniesienie kompetencji współpracowania w grupie i z różnymi osobami i podmiotami instytucjonalnymi;
- wzmocnienie realnej sprawczości młodych warszawianek i warszawiaków poprzez doświadczenie projektowania i realizowania gry terenowej miejskiej według własnego pomysłu.

Główne działania zrealizowane w 2022:

W projekcie wzięło udział 6 szkół podstawowych z 6 dzielnic Warszawy. Po przygotowaniach zrealizowanych w poprzednim roku, w roku 2022 zaplanowane i zrealizowane zostały gry miejskie w sąsiedztwie szkół.

Okres pracy ze szkołami

W styczniu odbyły 2 warsztaty z zakresu diagnozy potrzeb, a w lutym 2 warsztaty z gier terenowych / miejskich. Z uwagi na restrykcje sanitarne odbyły się one online. Na każdym byli przedstawiciele uczniów, uczennic oraz koordynujące nauczycielki_e z 3 szkół.

Każda szkoła pomiędzy warsztatami przygotowała własną diagnozę potrzeb otoczenia pod kątem gry miejskiej. Następnie odbył się etap indywidualnej pracy grup projektowych pod

opieką mentorską zwieńczony realizacją gier. Gry odbywały się między 17 maja a 22 czerwca. Każda z grup przygotowała własny scenariusz gry i tak mieliśmy:

1. SP 175 im. Heleny Marusarzówny (Ochota) – motywem przewodnim oraz celem było oswobodzenie księżniczki uwięzionej przez smoka, aby ratować ją przed nieubłaganymi zmianami klimatu, w tym m.in. quizy i zabawy sportowe, kalambury, zasady segregacji śmieci, udzielanie pierwszej pomocy. [17 maja; grupa projektowa 20 uczniów i uczennic]
2. SP 374 im. gen. Piotra Szembeka (Praga Południe) – gra „Przygoda z Patronem Szkoły” osadzona w historii powstania listopadowego, podczas której młodzież poznawała zasady udzielania pierwszej pomocy, zapoznała się z modą XIX wieku czy musztrą wojskową. [27 maja; grupa projektowa 6 uczniów i uczennic]
3. SP 225 im. Józefa Gardeckiego (Wola) – gra „Zostań znawcą Woli!” podczas której osoby uczestniczące rozwiązywały na zadania związane z historią okolicy poznając przy okazji fakty historyczne, ciekawostki lub postaci związane z otoczeniem lub szkołą. [29 maja; grupa projektowa 7 uczniów i uczennic]
4. SP z Oddziałami Integracyjnymi nr 30 im. Powstańców 1863r. (Praga Północ) – gra „Śladami tajemnic Pragi” bazowała na sojuszach lokalnych m.in. z Muzeum Warszawy, biblioteką, Oratorium św. Jana Bosko czy Praskim Stowarzyszeniem Mieszkańców Michałków i opowiadała ciekawostki poukrywane w starszych i nowszych miejscach okolic Pragi Północ. [9 czerwca; grupa projektowa 7 uczniów i uczennic]
5. SP 371 im. Sandro Pertiniego (Mokotów) – gra polegała m.in. na rozwiązaniu krzyżówki, zapoznawała graczy z ciekawymi i historycznie ważnymi miejscami na Sadybie, a w końcu prowadziła do odkrycia skarbu Sadyby. [10 czerwca; grupa projektowa 6 uczniów i uczennic]
6. SP z Oddziałami integracyjnymi nr 275 im. Artura Oppmana (Targówek) – rozpoczynająca i kończąca się wierszem gra przygodowo-kryminalna w klimacie XIX wiecznej Warszawy, a dokładnie Bródna i Targówka na początku oferowała uczestnikom akta sprawy, według których zamordowany został poeta. Każdy kolejny punkt zawierał kolejne poszlaki umożliwiające dotarcie do zdumiewających informacji, poznania lokalnej fryzjerki czy sprzedawczyni na okolicznym bazarze, także dzięki którym tajemnica wychodziła na jaw. [22 czerwca, grupa projektowa 22 uczniów i uczennic].

Podsumowanie projektu

W okresie podsumowującym odbyły się 3 spotkania: dla społeczności szkolnej, dla grupy mentorskiej oraz dla zespołu projektowego na poziomie fundacji. Została stworzona publikacja podejmująca refleksję nad sąsiedztwem i zagadnieniem gier przestrzennych.

11. Pozarządownik szkolny 4.0 (UM Warszawa)

Partnerzy projektu	Projekt realizowany w partnerstwie: Fundacja Pole Dialogu, Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej
Źródło finansowania	Urząd Miasta Stołecznego Warszawy
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 102 000,00 PLN Dotacja w 2022 roku: 65 000,00 PLN
Okres realizacji	20 grudnia 2021 – 31 lipca 2022
Skład zespołu realizującego projekt	Ze strony FPD: Natalia Skoczylas, Marta Zabłocka, Agnieszka Pędzich

Cele statutowe, które projekt realizował:

- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju.

Główny cel projektu:

Promowanie postaw obywatelskich wśród młodzieży szkolnej m.st. Warszawy oraz wzmacnianie jej zaangażowania społecznego poprzez wspieranie edukacji o III sektorze, nawiązywanie relacji i partnerstw pomiędzy szkołami a organizacjami pozarządowymi oraz zachęcanie do wspólnych działań w realizacji programów nauczania, a także w rozwoju umiejętności, kompetencji i zainteresowań młodych warszawiaków.

Główne działania zrealizowane w 2022:

Czwarta edycja projektu realizowana była w cieniu dyskusji nad zmianami w prawie oświatowym, które miały znacząco ograniczyć obecność organizacji społecznych w szkołach. Ostatecznie zmiany nie zostały wprowadzone, ale wybuchła wojna w Ukrainie i szkoły stanęły przed dużymi wyzwaniami związanymi z kryzysem uchodźczym i koniecznością nagłego przyjęcia tysięcy ukraińskich dzieci, które uciekły przed wojną i zapewnienia im edukacji. Był to ważny kontekst realizacji projektu, który wpłynął na niektóre działania i osiągnięte rezultaty.

W 4. edycji projektu wzięło udział 18 grup uczniowskich z warszawskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych - zgodnie z naszym wstępnym założeniem. W ramach rozwijania wiedzy o 3. sektorze uczniowie i uczennice brali udział w:

- lekcji o 3. sektorze,
- rozgrywce uaktualnionej wersji Gry w zmianę

- w warsztacie prowadzonym przez przedstawiciela_kę warszawskiej organizacji społecznej.

Zaangażowane w tym roku organizacje, które zostały wybrane przez uczniów i uczennice do warsztatów to: Stowarzyszenie Stacja Muranów, Stowarzyszenie Demagog, Stowarzyszenie Watchdog Polska, Fundacja Feminoteka, Fundacja Amnesty International, Fundacja Edukacja dla Demokracji, Fundacja Łąka.

W związku z planowanymi zmianami w prawie oświatowym przygotowaliśmy ekspertyzę prawną planowanych zmian w prawie i poradnik współpracy w oparciu o ekspertyzę. Z uwagi na to, że zmiany prawne nie zostały ostatecznie wprowadzone, planowane repozytorium wiedzy ma mniejszy zakres niż początkowo zakładaliśmy.

W 2022 powstały też 2 filmowe wizyty studyjne (realizowane przez CEO) promujące warszawskie organizacje społeczne oraz 3 scenariusze lekcji w oparciu o te wizyty oraz o diagnozie lokalnej jako wstępnie do większego zaangażowania społecznego młodzieży szkolnej.

Na zakończenie projektu zorganizowaliśmy wspólnie z CEO wydarzenie podsumowujące projekt w formule Open Space o współpracy szkół i organizacji. Odbyło się ono 14.06.2022 w Marzycielach i Rzemieślnikach. Wzięło w nim udział jedynie 29 osób z planowanych przez nas wstępnie 80 (choć poprzez formularz zgłosiło się ok. 50 osób). Mimo niskiej frekwencji spotkanie stanowiło ważny krok w kierunku budowania społeczności osób zaangażowanych w tworzenie współpracy pomiędzy sektorem edukacyjnym i pozarządowym. Uczestnicy i uczestniczki podkreślali ważność tego spotkania i stworzenia przestrzeni do dyskusji wokół ważnych dla nich kwestii dotyczących tej współpracy, wartości, potrzeb i aktualnych wyzwań.

<https://www.facebook.com/poledialogu/posts/pfbid02xpxAQy2QEW87tAHXC4CDCbqJbPLUZLUxM4uhq9EzmfCYWzqfKTbyFbjkEELW2Jorl>

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/4994581167256422/>

12. Włącz szkołę! (Aktywni Obywatele)

włącz
szkołę!

Lider projektu	Fundacja Pole Dialogu
Partnerzy projektu	Centrum Edukacji Obywatelskiej, Norsensus Mediaforum
Źródło finansowania	Program Aktywni Obywatele, Fundusz Krajowy finansowany przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię w ramach Funduszy EOG
Kwota dofinansowania	Całość dotacji dla Fundacji Pole Dialogu: 144 000 EUR Dotacja w 2022 roku: 229 951,51 PLN
Okres realizacji	15 stycznia 2021 – 30 kwietnia 2023
Skład zespołu realizującego projekt po stronie FPD w 2022:	Agnieszka Pędzich, Marta Zabłocka

Cele statutowe, które projekt realizuje:

- rozwój metodologii badań i interwencji socjologicznych, testowanie innowacyjnych technik partycypacji, przekształcanie wiedzy akademickiej w wiedzę użyteczną publicznie;
- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;

Główne cele projektu:

Głównym celem projektu jest zwiększanie świadomości i znajomości 3. Sektora w szkołach w Polsce – wśród kadry nauczycielskiej oraz wśród młodzieży. Projekt jest inspirowany warszawskim projektem Pozarządownik Szkolny i również wykorzystuje karcianą grę dyskusyjną Włącz zmianę! która pokazuje różnorodność 3. Sektora w Polsce.

Działania projektowe w dłuższym okresie mają na celu wzmacnianie szkół i organizacji w nawiązywaniu i budowaniu dobrej współpracy.

Główne działania zrealizowane w 2022:

Projekt rozpoczął się w styczniu 2021 roku. W roku 2022 zespół Fundacji Pole Dialogu wraz z partnerem projektowym Fundacją Centrum Edukacji Obywatelskiej realizowały kolejne działania.

Po stronie Fundacji Pole Dialogu były to przede wszystkim:

Grupa ekspercka i Kodeks Dobrej Współpracy

Od początku projektu zrealizowane zostały łącznie 4 spotkania grupy eksperckiej, w tym dwa w roku 2022:

- Trzecie spotkanie: 20.01.2022 na temat finalizowania zasad współpracy - obszarów, które powinny się pojawić w Kodeksie oraz jego formy i dodatkowych narzędzi (w postaci One-Pagera i Ścieżki propozycji współpracy).
- Czwarte spotkanie: 26.04.2022 - podczas którego dyskutowaliśmy finalne uwagi do tekstu "Kodeksu" oraz dwóch narzędzi: One Pager oraz ścieżka projektu w szkole, konsultowaliśmy z grupą inne działania projektowe i plany na kolejny rok szkolny, był to też czas na podsumowanie pracy grupy eksperckiej i krótką rozmowę ewaluacyjną.

Pomiędzy spotkaniami grupa konsultowała dokumenty "Kodeksu Dobrej Współpracy" tworzone przez zespół Fundacji Pole Dialogu na wspólnym dysku. Ostateczny tekst po uwagach ekspertów trafił do redakcji i składu. Gotowa publikacja została przez nas zamieszczona na naszej stronie internetowej. "Kodeks" został wydrukowany w liczbie 500 egzemplarzy. Był przez nas promowany w mediach społecznościowych, na spotkaniach online oraz komunikacji mailowej. Został rozesłany do uczestniczek_ków z grupy eksperckiej, osób z organizacji pozarządowych jak i szkół, które zgłaszały się do projektu.

18.11.2022 odbyło się też stacjonarne spotkanie grupy eksperckiej wokół żywo wówczas dyskutowanych zmian w prawie oświatowym, a także "Kodeksu Dobrej Współpracy" i samej idei współpracy szkół i organizacji również po projekcie. Poza elementem wartościowej dyskusji miało ono na celu również poznanie się osób, które przez miniony rok pracowały wspólnie online nad materiałem. W spotkaniu uczestniczyło 8 spośród 11 osób eksperckich oraz przedstawiciele obydwu organizacji realizujących projekt.

Webinaria dla ngo

Wstępnie webinaria dla organizacji społecznych miały dotyczyć komunikacji, promocji działań organizacji i docierania z nimi do szkół. Pomysł nie spotkał się z zainteresowaniem organizacji.

Ostatecznie przeformułowaliśmy ten pomysł i spotkania zostały zaprojektowane jako rozwinięcia poszczególnych głównych części Kodeksu Dobrej Współpracy i miał formę spotkań dyskusyjnych online, a nie klasycznych webinarów. Osoby uczestniczące rejestrowały się na spotkanie, poza ostatnim - 4 spotkaniem, gdzie zdecydowaliśmy się na otwarty nabór. W każdym spotkaniu mieliśmy zaproszonych gości - ekspertów_tki z danego tematu.

- 1. *Jak opowiadać szkołom o swoich działaniach społecznych, żeby para nie szła w gwizdek?* 7.09.2022 - Dorota Setniewska, kampania Organizacje społeczne to działa! na temat komunikacji działań społecznych oraz Agnieszka Pędzich, Fundacja Pole Dialogu, prezentacja wyników badania W stronę współpracy: organizacje społeczne i szkoły oraz Kodeksu. Liczba osób uczestniczących: 17 osób
- 2. *Jak ustalać ramy współpracy NGO i szkół?* 17.10.2022 - Justyna Józefowicz, Uniwersytet SWPS, ekspertka ds. pracy metodą projektu i Michał Tragarz, CEO na temat ram współpracy na poziomie szkoły i organizacji oraz osób z organizacji i nauczycielek. Liczba osób uczestniczących: 9 osób
- 3. *Jak budować i wzmacniać relacje z nauczycielami/ nauczycielkami oraz uczniami/ uczennicami?* 8.11.2022 - dwie ekspertki z grupy eksperckiej projektu Włącz szkołę:

Katarzyna Czczott - nauczycielka LO, rzeczniczka praw ucznia oraz Magdalena Markowicz, społecznie aktywna uczennica szkoły średniej - perspektywa nauczycielska i uczniowska na relacje z organizacjami społecznymi i działania projektowe. Liczba osób uczestniczących: 5 osób

- 4. *Jak projektować działania, aby przybliżyły nas do założonych celów?* - o współpracy NGO i szkół 20.12.2022 - Agnieszka Gwiazdowicz, Fundacja Szkoła z Klasą i Michał Romanowski - zaangażowany nauczyciel i aktywista społeczny, członek grupy eksperckiej Włącz szkołę - o tym, jak tworzyć przestrzeń do sprawczego działania młodych ludzi, jak świętować i co po projekcie? Liczba osób uczestniczących: 22 osoby

Zainteresowane osoby po spotkaniach otrzymywały od nas grę, "Kodeks" oraz pakiet informacji projektowych. Z uwagi na dyskusyjny charakter spotkania nie były nagrywane.

Działania promocyjne

W ramach promocji idei projektu, na zaproszenie jednego z dyrektorów - ekspertów w grupie eksperckiej wzięliśmy udział w spotkaniu Pomorskiej Grupy Dyrektorów szkół i placówek oświatowych w Starej Kiszewie (6.10.2022). Podczas sesji warsztatowej na konferencji Agnieszka Pędzich i Marta Zabłocka (Fundacja Pole Dialogu) oraz Michał Romanowski (nauczyciel, ekspert grupy eksperckiej) zaprezentowali uczestnikom i główne założenia "Kodeksu Dobrej Współpracy", wyniki badania "W stronę współpracy" oraz przeprowadzili dyskusję dotyczącą szczególnych potrzeb osób dyrektorskich w zakresie tej współpracy, wyzwań i obaw z nią związanych, jak również dotychczasowych doświadczeń. W warsztatach wzięło udział ok. 40 osób.

Przedstawiciel naszej Fundacji – Mateusz Wojcieszak był jednym z prelegentów wydarzenia poświęconego zachowywaniu dobrej współpracy między szkołami i organizacjami pozarządowymi w dobie #LexCzarnek. W spotkaniu uczestniczyła również Małgorzata Targosz – dyrektorka szkoły współpracująca z organizacjami społecznymi, Dawid Sześciło - prawnik i autor ekspertyzy ustawy dotyczącej zmiany prawa oświatowego. Wydarzenie odbyło się we współpracy z Centrum Edukacji Obywatelskiej, w ramach projektu Włącz Szkołę!.

<https://www.facebook.com/fundacjaCEO/videos/1032114554379379/>

Rozwój instytucjonalny

Dokończyliśmy proces tworzenia strategii Fundacji na lata 2022-2024. Skorzystaliśmy w tym czasie z usług doradczyń strategicznych - Małgorzaty Lełonkiewicz, która wspierała nas od początku tego procesu oraz Marii Wiśnickiej, która wsparła nas na etapie finalizacji formułowania celów finansowych oraz audytu wewnętrznych procedur zarządzania finansami. Rekomendacje obydwu doradczyń znalazły odzwierciedlenie w nowych procedurach oraz dokumentach strategicznych Fundacji na najbliższe lata.

13. SOS dla Edukacji (Edukacja dla Demokracji, Fundacja im. S. Batorego, Forum Dialogu)

Źródło finansowania	Dotacje 3 organizacji: Edukacja dla Demokracji, Fundacja im. S. Batorego, Forum Dialogu
Kwota dofinansowania	Łącznie: 149 820 PLN
Okres realizacji	1.05.2022 – 28.02.2023
Skład zespołu realizującego projekt po stronie FPD:	Mateusz Wojcieszak, Karolina Prus-Wirzbicka

Cele statutowe, które projekt realizował:

- rozwój współpracy między środowiskami akademickimi, administracją publiczną, organizacjami pozarządowymi, biznesem, obywatelami w zakresie partycypacji obywatelskiej i dialogu;
- edukacja obywatelska i animowanie działań służących aktywizacji obywateli i rozwojowi wspólnot lokalnych, w tym wzmacnianie kompetencji liderów lokalnych;
- przełamywanie uprzedzeń i rozwiązywanie konfliktów między jednostkami i grupami na poziomie lokalnym i ponadlokalnym;
- wzmacnianie społeczeństwa obywatelskiego, spójności i różnorodności społecznej oraz wspomaganie rozwoju demokracji i zrównoważonego rozwoju;

Główne cele projektu:

Działania organizacji społecznych, zajmujących się wsparciem osób uciekających przed wojną, były mocno rozproszone i nie zawsze docierały do najbardziej zainteresowanych, czyli samorządów i grona pedagogicznego, mierzących się z nową sytuacją. Konieczne było wsparcie w przepływie informacji pomiędzy różnymi organizacjami pozarządowymi i w komunikowaniu ich działań wobec korporacji samorządowych i samorządów po to, by te działania mogły być jak najbardziej efektywne.

Główne działania zrealizowane w 2022:

Strona SOS Wspólna Szkoła

Podstawą naszego działania było uruchomienie i utrzymywanie strony <https://soswspolnaszkola.pl/> która zbierała wszystkie powstałe materiały w jednym miejscu i która ułatwia dotarcie z nimi do naszych odbiorców, czyli nauczycieli i nauczycielek, osób pracujących w samorządzie oraz osób działających w organizacjach pozarządowych.

Strona stała się platformą informacyjną dla nauczycieli, samorządowców i NGO. Zawiera materiały, informacje o szkoleniach, standardach, propozycjach organizowania działań integracyjnych i tworzeniu szkoły wielokulturowej. Zespół projektu na bieżąco zbierał, redagował i upowszechniał informacje, z których nieodpłatnie mogli korzystać edukatorzy, nauczyciele i organizatorzy integracji polskich i ukraińskich uczniów. Zapisana liczba wejść na stronę w okresie lipiec-grudzień to 2000. Na stronie znalazło się ponad 250 wypromowanych wydarzeń i materiałów.

Promocja działań SOS Wspólna Szkoła odbywała się także poprzez wypracowane kanały (grupa na FB, newsletter, mailingi), a także była poszerzona o nowe kanały komunikacji (media nauczycielskie, newslettery samorządowe). Grupą docelową byli decydenci edukacyjny oraz osoby pracujące z dziećmi ukraińskimi w polskiej szkole – nauczyciele, organizacje i samorządy, głównie w miejscowościach do których przybyły ukraińskie osoby uchodźcze.

Samorządowy Okrągły Stół

W maju we Wrocławiu odbył się Samorządowy Okrągły Stół, gdzie ponad 120 ekspertów, samorządowców, działaczy NGO, związkowców, przedstawicieli nauki, świata biznesu i nauki przez dwa dni pracowało nad "białą księgą" rekomendacji zmian prawnych w związku z przybyciem do Polski ponad 3 milionów uchodźców z Ukrainy, więcej na temat tego wydarzenia można przeczytać na naszej stronie: <https://sosdlaedukacji.pl/samorzadowy-okragly-stol/> . Przedstawiciele SOS brali aktywny udział nie tylko przy organizacji spotkania we Wrocławiu ale także powstania Białej Księgi.

Przygotowano przewodnik dla gmin, aby rozpocząć i podtrzymać procesy partycypacyjne poprzez lokalne debaty na temat edukacji ze wszystkimi zainteresowanymi stronami – uczniami, nauczycielami, rodzicami, dyrektorami, władzami lokalnymi i organizacjami pozarządowymi. Można go pobrać pod adresem <https://sosdlaedukacji.pl/debaty-samorzadowe/#more-4321>

Webinaria dla samorządów

Od maja zorganizowaliśmy 10 webinarów dla samorządów, w których poruszano aktualne kwestie związane z napływem dzieci ukraińskich do szkół i placówek opieki, ale zawsze był blok merytoryczny na temat zaproponowany przez jednego z Partnerów projektu SOS:

- edukacja ekologiczna (liderem odpowiedzialnym za treści był Ośrodek Działań Ekologicznych Źródła) - <https://sosdlaedukacji.pl/jak-wykorzystac-edukacje-ekologiczno-przyrodnicza-do-integracji-i-poprawy-dobrostanu/>
- pomoc studencka (Fundacja Szkoła z Klasą) – <https://sosdlaedukacji.pl/szkola-dobrostanu-nie-tylko-egzaminow-jak-to-zrobic-w-naszej-miejscowosci/#more-4768>
- statut szkoły (Stowarzyszenie Umarłych Statutów) - <https://sosdlaedukacji.pl/4884-2/#more-4884>

W spotkaniach online wzięło udział ponad 500 uczestników, a kilka tysięcy obejrzało nagrania online. Od września zorganizowaliśmy spotkanie hybrydowe, dwa online i jedno, świąteczne stacjonarne, łącząc polskie i międzynarodowe organizacje działające na rzecz edukacji i wsparcia ukraińskich dzieci w Polsce. Współorganizatorem spotkań był UNICEF, a jednego z nich Fundacja Edukacyjna Katalyst. Przedstawiciele polskich organizacji pozarządowych mieli okazję nawiązać

kontakt ze specjalistami ds. edukacji z UNICEF, UNHCR, Save the Children, Plan International, Norweskiego Komitetu ds. Uchodźców i wielu innych instytucji humanitarnych, które przyjechały do Polski, aby zorganizować szybką reakcję na kryzys w zakresie wsparcia psychospołecznego i edukacyjnego system. W każdym spotkaniu uczestniczyło od 45 do 65 uczestników. Na ostatnim grudniowym spotkaniu przeprowadziliśmy również badanie aktualnych potrzeb organizacji, szkół i bibliotek publicznych oraz innych instytucji edukacyjnych i kulturalnych, które pozwoliło nam wstępnie określić sposoby działania w 2023 roku. Część prowadzonych przez nas spotkań online była nagrywana, materiał dostępny był na kanale YouTube:

Spotkanie NGO dla bibliotek, biblioteki dla NGO:

<https://www.youtube.com/watch?v=Lslm89ZG2bg&t=25s>

Spotkanie: Czego potrzebują osoby z Ukrainy? Czego potrzebujemy my wszyscy?

https://www.youtube.com/watch?v=_MxIPjk-EFg

Inne działania wspierające SOS Wspólna Szkoła

Wzięliśmy także udział w Komisji Edukacji we wrześniu, która miała zarysować plany na nowy rok szkolny władzy – nie wiele wynikało ze spotkania, ze względu na inną optykę przedstawicieli władz i strony ngo. Organizowaliśmy także spotkania hybrydowe (wrzesień i grudzień 2022) podsumowujące badania prowadzone przez organizacje społeczne dotyczące sytuacji dzieci ukraińskich w polskich szkołach (CEO, Szkoła z Klasą) a także spotkanie z przedstawicielami szkół i samorządów, którzy informowali nas o zmianach prawnych i nowej sytuacji uczniów ukraińskich i ich rodzin.

14. Jubileusz Woli (UD Warszawa Wola)

Od sierpnia do października wspieraliśmy Urząd sąsiedniej Dzielnicy Wola w przeprowadzeniu Konferencji Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie pod hasłem: "Skąd przyszliśmy, dokąd zmierzamy? – Jak podnosić skuteczność wolskich działań interdyscyplinarnych?" Celem wydarzenia było świętowanie, podsumowanie 10-lecia pracy Zespołu w obszarze przeciwdziałania przemocy i alkoholizmowi oraz zastanowienie się nad dalszymi kierunkami.

Na nasze działania złożyły się opracowanie scenariusza wydarzenia, koordynacja i współprowadzenie wydarzenia, przygotowanie osi czasu z ważnymi datami związanymi z 10-letnią pracą w obszarze przeciwdziałania przemocy i alkoholizmowi w dzielnicy, a także organizacja warsztatów w wytypowanych ważnych dla pracowników Zespołu obszarach, czyli dobrostan, potrzeba integracji w grupie oraz przyjrzenia się pracy w zespole / w grupie.

Konferencja odbyła się w Muzeum Historii Żydów Polskich Polin.

Działalność publiczna i inne inicjatywy

Wydarzenia publiczne

Campus Polska Przyszłości

Campus Polska Przyszłości to wydarzenie w Polsce dla młodych, aktywnych osób, które chcą mieć wpływ na to, w jakim kierunku będzie rozwijała się Polska w następnych latach i pokoleniach. Uczestnictwo w Campusie daje możliwość zdobycia cennej i przydatnej wiedzy podczas spotkań z ekspertami_kami oraz tworzy przestrzeń do otwartych dyskusji i wymiany doświadczeń pomiędzy uczestnikami_czkami.

W edycji 2022 Mateusz Wojcieszak wspólnie z ekipą SOS dla Edukacji przygotował ekspercką dyskusję i praktyczne warsztaty na temat przyszłości polskiej szkoły: tego, jaka jest i jaka powinna być. Podczas dyskusji zastanawiano się, czego potrzebują uczniowie_ennice, rodzice i nauczyciele_lki? W jakie kompetencje, doświadczenia powinna wyposażać szkoła?

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=5290932354359959&set=a.204434943009751>

Okragły Stół

Okragły stół w sprawie Ukrainy zorganizowany przez miasto Wrocław 8 i 9 maja b.r. stworzył okazję do spotkania i współpracy środowisk samorządowych, organizacji społecznych, organizacji pracodawców, związków zawodowych i akademików. W efekcie tego wysiłku powstała „Biała księga. Wyzwania systemowego wsparcia uchodźców na poziomie lokalnym i krajowym”. – opracowanie diagnozujące konsekwencje wojny w Ukrainie i napływu uchodźców dla funkcjonowania systemu usług publicznych w Polsce oraz proponujące odpowiedzi na kryzys. Równolegle powstał „Raport Gościnną Polska 2022”, opracowany przez zespół ekspertów_ek pracujących pod auspicjami think-tanku WISE Europa.

21 maja b.r. w Sopocie odbyło się spotkanie robocze osób z udziałem osób zaangażowanych w przygotowanie obu dokumentów i innych inicjatyw zakładających bliską współpracę samorządu i społeczeństwa obywatelskiego takich jak kampania „Wolna Szkoła”, SOS dla Edukacji, akcja „Masz Głos”, #prosteNGO czy centra pomocy uchodźcom_czyniom. Celem spotkania zorganizowanego z inicjatywy prezydenta Sopotu Jacka Karnowskiego, było ustalenie priorytetów oraz trybu dalszej współpracy organizacji społecznych i samorządów terytorialnych.

Stronę społeczną w spotkaniu reprezentowała Karolina Dreszer-Smalec, prezeska Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych oraz przedstawiciele organizacji społecznych zaproszonych do Sopotu przez organizatorów m.in. Edwin Bendyk z Fundacji Batorego, Piotr Frączak z Fundacji Schumana oraz Mateusz Wojcieszak z naszej Fundacji.

<https://ofop.eu/po-okraglym-stole/>

10. Forum Praktyków Partycypacji

Fundacja Pole Dialogu była organizacją partnerską w 10.FPP w dniach 20-21.06.2022.

Mateusz Wojcieszak z naszej Fundacji wraz z Marią Jagaciak z Fundacji Stocznia współprowadził sesję pt.: *Narada obywatelska – hit czy kit? Pięć opowieści z placu boju.*

Wydarzenie było okazją do przyjrzenia się partycypacji obywatelskiej, jej słabym i mocnym stronom, procesom deliberacyjnym, ze szczególnym uwzględnieniem narad i paneli. Podzielił się naszym fundacyjnym doświadczeniem dotyczącym narad w samorządach na temat lokalnych dokumentów klimatycznych.

Nowinki w świecie partycypacji to kolejna sesja, którą prowadziły osoby z naszego zespołu. Mateusz Wojcieszak i Paweł Zalewski opowiedzieli o nowych (1-2 lata daty ważności) procesach partycypacyjnych prowadzonych przez zagraniczne organizacje (np. Involve i Shared Future z Wielkiej Brytanii, Participatory Governance Initiative i Participatory Budgeting Project ze Stanów Zjednoczonych). Były to m.in. przykłady realizacji sądów obywatelskich, procesów partycypacyjnych prowadzonych przez publiczną służbę zdrowia (brytyjski NFZ – NHS) czy spacerów gospodarskie burmistrzów (listening tours).

Po każdym przykładzie prowadzili krótką dyskusję o mocnych i słabych stronach poznanej metody i tego, jak można wykorzystać ją w Polsce.

<https://partycypacjaobywatelska.pl/forum/edycja-9/>

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/5089416141106257/>

Narada Obywatelska o Kosztach Energii

Jako jedna z organizacji z doświadczeniem w realizacji paneli obywatelskich znaleźliśmy się w gronie partnerów Narady Obywatelskiej o Kosztach Energii organizowanej przez Fundację Stocznia. Wspieraliśmy namysł nad procesem, Mateusz Wojcieszak prowadził jedną z narad lokalnych w Radomiu, a później uczestniczyliśmy w obradach Ogólnopolskiego Panelu w październiku 2022 w Warszawie w roli moderatorów.

Obecność w mediach / wystąpienia i media społecznościowe

Wywiad / profil organizacji członkowskiej w sieci People Powered

Ze względu na to, iż jedną z ponad 70-ciu organizacji członkowskich sieci People Powered Mateusz Wojcieszak udzielił wywiadu Pam Bailey – dyrektorce do spraw komunikacji People Powered. Tematem rozmowy były obszary działań naszej Fundacji i aktualna sytuacja 3. sektora i jego wyzwania w Polsce.

Wywiad: <https://www.peoplepowered.org/news-content/dialogue-in-poland>

Webinar: Jak powołać młodzieżową radę i wspierać jej rozwój

Mateusz Wojcieszak z naszego zespołu oraz Jakub Radzewicz współpracujący z Fundacją Civis Polonus wystąpili w roli ekspertów na webinarze zorganizowanym przez Pracownię Samorządową oraz Fundację Batorego. Wydarzenie dotyczyło najważniejszych prawnych i praktycznych uwarunkowań funkcjonowania młodzieżowych rad, w tym zasad powoływania, kompetencji.

<https://www.facebook.com/events/612634040360726/?ref=newsfeed>

Webinar: Jak podjąć i utrzymać współpracę ze szkołami?

Przedstawicielka naszej Fundacji – Agnieszka Pędzich była gością dziennikarza Michała Szymanderskiego-Pastryka z portalu warszawa.ngo.pl. Tematem spotkania była współpraca szkół i organizacji pozarządowych: możliwościach, jakie dają przepisy prawa, ale także od nastawienia obu stron do wzajemnych kontaktów.

Rozmowa dotyczyła między innymi tego:

- Jakie potrzeby mają szkoły i jak organizacje mogą na nie odpowiadać?
- Jakie bariery napotyka organizacja w szkole i jak je próbować pokonać?
- Jak przygotować ofertę organizacji pozarządowej, aby była atrakcyjna dla szkoły?
- Na co szczególnie zwracają uwagę szkoły, kontaktując się z organizacjami pozarządowymi?
- O co szczególnie powinny zadbać organizacje, chcąc podjąć lub utrzymać współpracę ze szkołami?

https://www.facebook.com/watch/live/?ref=watch_permalink&v=615832333542357

Artykuł: Od czego zacząć współpracę ze szkołą? 3 kroki

Na portalu ngo.pl 21.09.2022 ukazał się artykuł Magdaleny Dobranowskiej-Wittles inspirowany Kodeksem Dobrej Współpracy i projektem Włącz szkołę. Artykuł podkreśla rolę organizacji społecznych w szkołach i podpowiada, jakie kroki warto wziąć pod uwagę planując, czy rozpoczynając taką współpracę.

<https://publicystyka.ngo.pl/od-czego-zaczac-wspolprace-ze-szkola-trzy-kroki>

Webinar: Konsultacje społeczne w szkole - jak konsultować zmiany w przestrzeni edukacyjnej?

Mateusz Wojcieszak z naszego zespołu poprowadził webinar na temat konsultacji społecznych w szkole. Podczas spotkania poruszane były następujące wątki:

- czym są konsultacje społeczne i jak można przeprowadzać je w szkole;
- jak konsultować ze społecznością szkolną zmiany w przestrzeni edukacyjnej;
- jak przygotować się do prowadzenia konsultacji.

Wydarzenie odbyło się w ramach Projektu: Szkoła (Projekt: Szkoła Zdalnie), działania realizującego zadanie publiczne pod nazwą *Młodzi kompetentni warszawiaczy 2021-2022*. Projekt: Szkoła Zdalnie było dofinansowany przez m.st. Warszawa.

<https://www.facebook.com/events/2836563536652170/?ref=newsfeed>

Social media: Miesiąc Dumi

Idee, które przyświecają nam na co dzień to różnorodność i włączanie. Miesiąc Dumi był dla nas okazją do symbolicznego wyrażenia solidarności z osobami LGBTQA. Z tej okazji opublikowaliśmy posta na naszym facebooku, a logo Fundacji Pole Dialogu przez kilka tygodni było przyozdobione tęczą.

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.301423636572222/5056286847752520/>

Social media: Tęczowy Piątek

Tęczowy Piątek to akcja zainicjowana przez Kampanię Przeciw Homofobii w celu okazania solidarności z młodzieżą LGBTQ i wspierania jej w środowisku szkolnym. Z tej okazji na naszym facebooku opublikowaliśmy posta, w którym wyraziliśmy naszą solidarność z tą grupą. Dołączyliśmy do niego listę telefonów zaufania, gabinetów psychologicznych, organizacji i innych miejsc, w których osoby LGBTQA mogą uzyskać wsparcie.

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=486709923485426&set=a.476193387870413>

Social media: Warszawa Solidarni z Ukrainą

W sytuacji bezpardonowego ataku Rosji wyraziliśmy solidarność ze wszystkimi Ukraińcami i Ukrainkami. Zachęcaliśmy do wspierania inicjatyw, które pomagają mieszkańcom i mieszkankom Ukrainy w tym trudnym czasie.

Udostępiliśmy listę pomysłów, jak można się zaangażować w pomoc:

<https://www.facebook.com/kamilporembinski/posts/10226942079363856>

Warszawiaków i warszawianki zachęcaliśmy do wzięcia udziału w antywojennej demonstracji, która odbyła się 24.02.2022 r. pod Ambasadą Federacji Rosyjskiej w Warszawie:

<https://www.facebook.com/events/483316680018583>

Protesty, petycje, listy otwarte

Wolna Szkoła

Wraz z wieloma innymi organizacjami społecznymi włączyliśmy się w protesty przeciwko zmianom w prawie oświatowym, przygotowywanym przez Ministerstwo Edukacji i Nauki, które znane były później pod nazwą Wolna Szkoła i przybrały różne formy, w tym kampania viralowa, protesty pod samym Ministerstwem, akcja informacyjna z czerwoną ekierką czy list protestacyjny podpisany przez blisko 50 organizacji społecznych (18.06.2021) <https://www.wolnaskola.org/>

<https://www.batory.org.pl/wp-content/uploads/2021/06/Protest-przeciw-zmianom-w-prawie-o%C5%9Bwiatowym.pdf>

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=3966336413414241&set=a.523847330996517>

O akcji Wolnej Szkoły pisało wiele mediów ogólnopolskich i lokalnych, m.in. kobieta.pl, Związek Nauczycielstwa Polskiego, WOŚP, portal iswinoujscie.pl, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty, Prawo.pl, portal Miasta Stołecznego Warszawy.

Ciała społeczne

SOS dla Edukacji

Jesteśmy jedną z organizacji tworzących Sieć Organizacji Społecznych dla Edukacji (SOS Edukacja). Ideą sieci jest działanie na rzecz dobrej szkoły i mądrej edukacji. Monitorujemy i pokazujemy to, jak działa polska oświata. Proponujemy zmiany i rozwiązania systemowe. Promujemy i upowszechniamy dobre praktyki w edukacji.

<https://sosdlaedukacji.pl/szkola-w-lokalnej-sieci-edukacja-odpowiedzialnosc-spoeczna/>

Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych

Jesteśmy organizacją członkowską OFOP - Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych. Uczestniczymy w walnych zebraniach oraz roboczych spotkaniach tematycznych. OFOP rozwija współpracę i standardy działania trzeciego sektora. Prowadzi również rzecznictwo interesów organizacji pozarządowych w sprawach wspólnych dla wszystkich organizacji a także kształtuje sprzyjające postawy społeczne wobec trzeciego sektora i buduje jego rzetelny wizerunek. Więcej na temat działań Ogólnopolskiej Federacji Organizacji Pozarządowych można przeczytać na stronie: <http://ofop.eu/>.

Wraz z innymi organizacjami skupionymi wokół OFOP wypracowaliśmy listę kluczowych postulatów i uwag w związku z przedstawionym przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej projektem Umowy Partnerstwa. Celem powstałych rekomendacji jest efektywniejsze wykorzystanie funduszy w perspektywie finansowej UE.

<https://ofop.eu/wyraz-swoje-poparcie-dla-postulatow-organizacji-pozarzadowych-dot-perspektywy-unii-europejskiej-na-lata-2021-2027-w-polsce/>

Komisja Dialogu Społecznego ds. Edukacji

Jesteśmy aktywnymi członkami Komisji Dialogu Społecznego ds. Edukacji przy Biurze Edukacji Urzędu m.st. Warszawy. Uczestniczymy w comiesięcznych spotkaniach komisji, konsultujemy treści konkursów i działań strategicznych urzędu dot. edukacji. W ramach współpracy z organizacjami członkowskimi KDS rozszerzyliśmy naszą grę karcianą w projekcie Pozarządownik szkolny o nowe karty zawierające działania większej ilości edukacyjnych organizacji pozarządowych z Warszawy.

Lokalne Partnerstwo Przepis na Muranów

Jesteśmy członkiem lokalnego Partnerstwa Przepis na Muranów skupiającego podmioty działające na Muranowie. Jesteśmy od lat związani z tą częścią Warszawy - na Muranowie znajduje się od lat nasze biuro i dlatego zależy nam na dobru tego osiedla i sąsiedzkiej społeczności. W tym roku nasza przedstawicielka - Marta Zabłocka uczestniczyła w spotkaniach sieciujących osoby i instytucje zaangażowane w Muranów. A także przygotowujących do lokalnych wydarzeń, m.in. Sąsiedzkiego Pikniku. Część z nich promowałyśmy_liśmy na naszym facebooku.

<https://www.facebook.com/poledialogu/posts/pfbid0KDhTZiGAVje1zvK8U3QrQE18REFHmY ZUEFV2twLb883JtcxaJqBqyvyrXZ5u4g8fl>

<https://www.facebook.com/events/612104733955512/?ref=newsfeed>

Rada ds. budżetu obywatelskiego przy Prezydencie m.st. Warszawy

16 lutego 2021 Mateusz Wojcieszak został powołany na (kolejną) 3-letnią kadencję w Radzie, jako przedstawiciel strony społecznej.

Do zadań Rady należy w szczególności: konsultowanie i opiniowanie realizacji budżetu partycypacyjnego, opiniowanie wyników ewaluacji i monitoringu budżetu partycypacyjnego, działania zmierzające do rozwoju budżetu partycypacyjnego w Warszawie, wspieranie procesu wdrażania w szczególności poprzez działania konsultacyjno-doradcze oraz reprezentacyjne.

<https://um.warszawa.pl/waw/bo/-/o-radzie>

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/3717638998283985/>

Międzynarodowa sieć People Powered

Od 2020 jesteśmy organizacją członkowską People Powered. To nowo powstałe międzynarodowe zrzeszenie organizacji pozarządowych, które połączyły swoje siły na rzecz budowy demokracji partycypacyjnej. Misją People Powered jest zwiększanie współdziałania obywateli i obywaterek w procesie podejmowania decyzji o ich otoczeniu, mieście, państwie i regionie poprzez wspieranie organizacji i rządów budujących demokrację partycypacyjną na całym świecie. Pomaga organizacjom takim jak my, które rozwijają budżety obywatelskie, zajmują się partycypacyjnym kształtowaniem polityki, partycypacyjnym planowaniem i innymi programami demokracji uczestniczącej.

<https://www.facebook.com/poledialogu/photos/a.377216888992896/5156175047763699/>

W ramach naszego zaangażowania w People Powered wzięliśmy udział w sieciującym wydarzeniu w Grenoble: Grenoble (International Observatory on Participatory Democracy - IOPD) - <https://www.facebook.com/poledialogu/posts/pfbid0Ua341Pv4cuAY6ST5XKjQLYqjKeqcY3oqhCaqqufCV1erToMahGQJtiSxzDLos7NJI>

Spółdzielnia Kultury

Spółdzielnia to inicjatywa Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu m.st. Warszawy i Domu Kultury Dorożkarnia. Ideą jej przyświecającą jest bezpłatnie pożyczanie i wypożyczanie zasobów potrzebnych do niekomercyjnych działań społecznych, edukacyjnych i kulturalnych. Spółdzielnia organizuje cykliczne śniadania sieciujące instytucje, organizacje, Miejsca Aktywności Lokalnej, grupy formalne i nieformalne oraz osoby prywatne.

Nasza przedstawicielka – Marta Zabłocka - uczestniczyła w spotkaniach:

- z Martą Krawcewicz, założycielką fundacji “W związku z naturą”, edukatorką leśną, ekologiczną i klimatyczną. Wydarzenie miało miejsce w Gnieździe Centrum Aktywizmu

Klimatycznego, 12.12.2023 r. Rozmawialiśmy_łyśmy o tym, jak mniej marnować, zwłaszcza w święta i okresie okołoświątecznym. Wymieniałyśmy_liśmy się pomysłami na to, jak działać w swoich miejscach, społecznościach i instytucjach, by było bardziej less waste.

<https://www.facebook.com/events/856030512357487/>

- z Pauliną Wasiluk z Akcji Menstrukacji! Wydarzenie miało miejsce w Pałacyku Konopackiego, 20.09.2022 r. Tematem spotkania była okresowa rewolucja w szkole, tworzenie i rozwijanie projektu społecznego nie tylko w środowisku szkolnym. I tym, jak dzielenie się pomaga walczyć z wykluczeniem.
<https://www.facebook.com/events/630913705327159/>

Działalność gospodarcza

PARTYCYPACJA

Szkolenia z narzędzia Szkolnych Budżetów Obywatelskich dla lubelskich szkół

Projekt realizowany był na zlecenie Urzędu Miasta Lublina i obejmował 4 szkolenia dla 10 placówek oświatowych wyłonionych przez Urząd Miasta Lublina do projektu. W ramach szkolenia oprócz przekazania wiedzy i narzędzi dotyczących SBO, stworzyliśmy przestrzeń do wymiany dobrych praktyk i integracji osób zainteresowanych tym tematem. Był to pilotażowy projekt, dzięki któremu Lublin jako jedno z pierwszych miast przygotowuje się do systemowych rozwiązań wspierających SBO w szkołach.

Izba Pamięci – konsultacje społeczne

W czerwcu 2022 na zlecenie Muzeum Warszawy przeprowadziliśmy konsultacje społeczne "Jakie działania w Izbie Pamięci na Woli?" Celem konsultacji było dowiedzenie się co mieszkańcy i mieszkanki chcą, żeby działo się w Izbie Pamięci. Jakie działania przyciągną ich/je do tego miejsca? Jakie tematy warto poruszać w Izbie?

W ramach konsultacji społecznych rozmawialiśmy (iśmy z mieszkankami)ńcami Woli podczas 4 mobilnych punktach konsultacyjnych w różnych lokalizacjach w pobliżu Izby Pamięci. Ponadto przeprowadziliśmy (iśmy) cztery spotkania dla konkretnych grup i jedno otwarte spotkanie online na Zoomie transmitowane na YouTube. Opinie zbieraliśmy (iśmy) również mailowo.

Powyższe działania pomogły przygotować program działań Izby Pamięci.

BADANIA

Polacy za Ukrainą, ale przeciw Ukraińcom

Współpracowaliśmy badawczo z zespołem Krytyki Politycznej przy okazji tworzenia raportu "Koniec hegemonii 500 plus". Z naszego ramienia – dr hab. Przemysław Sadura - był współautorem raportu i realizatorem serii wywiadów grupowych. Autorzy postanowili przyjrzeć się bliżej kwestii *welfare state*, pytając Polaków o ich stosunek do usług publicznych i transferów socjalnych w kontekście doświadczenia pandemii. Badania zostały przeprowadzone przy wsparciu Fundacji im. Friedricha Eberta – przedstawicielstwo w Polsce.

SPOŁECZNOŚCI

Bioróżnorodność/podcasty

W roku szkolnym 2022/2023 na zlecenie Biura Parlamentu Europejskiego w Polsce zrealizowaliśmy (iśmy) projekt *Podcastów w kształtowaniu aktywności obywatelskiej uczennic/*

uczniów na przykładzie zmian klimatycznych. Zaprosiliśmy/ zaprosiliśmy do niego nauczycielki, nauczycieli oraz młodzież z 15 szkół z całej Polski.

Projekt miał na celu wzmocnienie postaw obywatelskich młodzieży oraz zaangażowanie jej w sprawy istotne dla lokalnych społeczności. Zaopatrzenie osób uczniowskich i nauczycielskich w kompetencje cyfrowe (tworzenie podcastów) oraz wiedzę z zakresu bioróżnorodności było pomocne w partnerskiej współpracy między nimi.

Kolejnym celem projektu było promowanie Parlamentu Europejskiego jako instytucji, dla której ważny jest stały kontakt z obywatelkami/ obywatelami. A także tworzenie takich okoliczności, które będą wspierały ochronę praw człowieka - tu z naciskiem na prawo do czystego środowiska.

W roku 2022 odbyły się:

- Dwudniowe seminarium w Warszawie skierowane do nauczycieli i nauczycielek pt. *W poszukiwaniu twórczych metod kształtowania aktywności obywatelskiej uczniów*. Składały się na nie warsztat podcasterski z ekspertkami z Torby Reportera i Podcastera, wykład o bioróżnorodności z ekspertką z Fundacji Łąka, warsztaty z ekspertem rozwijające kompetencje nauczycielskie w obszarze kreatywnej pracy z młodzieżą, warsztaty edukacyjno-kulinarne z ekspertką od ekologii.
- Pierwsza tura warsztatów dla uczniów i uczennic z 8 szkół uczestniczących w projekcie. Składały się na nie warsztaty o bioróżnorodności z ekspertką z Fundacji Łąka, oraz warsztat podcasterski z ekspertkami z Torby Reportera i Podcastera.
- Webinar dotyczący postprodukcji podcastów, z ekspertkami z Torby Reportera i Podcastera
- Mentoring z ekspertkami z Torby Reportera i Podcastera polegający na informacji zwrotnej i wsparciu technicznym w realizacji nagrań przez uczennice i uczniów,

Efektom prac są różnorodne nagrania. Z 16-tu wybrałyśmy_liśmy 7 i zamieściłyśmy_liśmy na ogólnodostępnej platformie: <https://podcasters.spotify.com/pod/show/podcastybioroznorodnosc/>.

Druga tura warsztatów dla uczniów i uczennic (z pozostałych 7 szkół) została zaplanowana na 2023 rok.

Publikacje

[Czas na młodych! Przewodnik po budżetach partycypacyjnych dla młodzieży](#)

Autorstwo: Agnieszka Maszkowska, Katarzyna Sztop-Rutkowska, Jez Hall, Louise O'Kane, Claire Rea, Mateusz Wojcieszak, Marta Chmielewska, Paweł Zalewski, Esteban Romero Frias, Laura Alcaide Munoz, Ramon Montes-Rodriguez

Fundacja Soclab, Fundacja Pole Dialogu, Shared Future CIC, Community Places, Medialab UGR

Białystok–Belfast–Grenada–Manchester–Warszawa 2022

Publikacja została przygotowana przez międzynarodowy zespół współpracujący w ramach projektu „Youth PB Accelerator”. Zawiera praktyczne wskazówki dotyczące zaangażowania młodych ludzi w procesy wykorzystujące mechanizm budżetu partycypacyjnego. Bazuje na obszernym zbiorze studiów przypadku dotyczących szkolnych i młodzieżowych budżetów partycypacyjnych w Europie oraz Stanach Zjednoczonych, jak również opiera się na innych materiałach zamieszczonych na stronie internetowej naszego projektu (<https://youthpb.eu>).

[Zrób to sam – zestaw narzędzi i metod do pracy z młodzieżą w budżecie partycypacyjnym](#)

Autorstwo: Fundacja Soclab, Fundacja Pole Dialogu, Shared Future CIC, Community Places, Medialab UGR

Białystok–Belfast–Grenada–Manchester–Warszawa 2022

Publikacja została przygotowana przez międzynarodowy zespół współpracujący w ramach projektu „Youth PB Accelerator”. Zestaw narzędzi zawiera gotowe do użycia materiały mogące pomóc w przygotowaniu oraz realizacji szkolnych oraz młodzieżowych budżetów partycypacyjnych. Przy każdym narzędziu opisujemy, na jakim etapie budżetu partycypacyjnego można go użyć oraz w jaki sposób to zrobić.

[Gra w zmianę – dyskusyjna gra karciana o organizacjach społecznych. Trzecia edycja!](#)

Autorstwo: Agata Urbanik, Marianna Wybieralska, Agnieszka Pędzich, Dominika Strzelecka

Pogotowie Facylitacyjne, Fundacja Pole Dialogu, Centrum Edukacji Obywatelskiej (CEO)

Gra powstała w ramach projektu “Pozarządownik szkolny” (programu skierowanego do warszawskich szkół ponadpodstawowych, w którym

wspieramy placówki edukacyjne w nawiązywaniu współpracy z lokalnymi organizacjami pozarządowymi). Niniejsza wersja została zaktualizowana względem wcześniejszych: zamieszczone zostały dodatkowe karty działania i efektów w oparciu o najnowsze działania NGO-sów oraz powiększono instrukcję o dodatkowe scenariusze używania kart.

[Szkolny Budżet Obywatelski – o szansie na deliberację w szkole](#)

Autorstwo: Paweł Zalewski, Mateusz Wojcieszak

Fundacja Pole Dialogu

Warszawa 2022

W broszurze opisujemy wskazówki dla zastosowania modelu deliberacyjnego szkolnego budżetu obywatelskiego. Jest on alternatywą dla modelu opartego na plebiscycie, opisywanego w publikacji „Szkolny Budżet Partycypacyjny – wskazówki dla początkujących”, który w dalszej części nazywamy modelem partycypacyjnym. Nie piszemy tu zbyt wiele o narzędziach, skupiamy się na opisie etapów SBO w modelu deliberacyjnym. Jest ona suplementem do publikacji „Szkolny Budżet Partycypacyjny – wskazówki dla początkujących”.

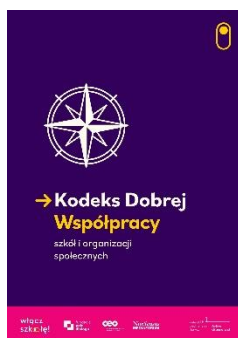
[Gry w miejskim sąsiedztwie. Publikacja podsumowująca projekt „Szkoła w Sąsiedztwie. Edycja terenowa”](#)

Autorstwo: Natalia Skoczylas, Konrad Ryszard Wysocki, Martyna Ciszewska-Klejnowska

Fundacja Pole Dialogu

Warszawa 2022

Publikacja podsumowująca trzecią edycję projektu „Szkoła w Sąsiedztwie. Edycja terenowa”. Opisujemy w niej przebieg projektu, dzielimy refleksjami odnośnie (post)pandemicznego sąsiedztwa oraz przyglądamy się szerzej teorii i praktyce gier terenowych i miejskich.

[Kodeks Dobrej Współpracy szkół i organizacji społecznych](#)

Autorstwo: Anna Barabasz, Katarzyna Czczott-Łukasik, Zofia Grudzińska, Piotr Kaliszek, Kacper Kaźmierczak, Agata Kobylińska, Małgorzata Targosz, Magdalena Markowicz, Agnieszka Pędzich, Michał Romanowski, Jan Stawicki, Anna Strzałkowska, Mateusz Wojcieszak

Fundacja Pole Dialogu, Centrum Edukacji Obywatelskiej

Warszawa 2022

“Kodeks” to efekt współpracy zespołu projektowego i grupy eksperckiej: przedstawicielek i przedstawicieli dyrekcji szkół, kadry pedagogicznej, uczniów i uczennic,

rodziców oraz organizacji społecznych pracujących ze szkołami. Jest pomocą w drodze do budowania i wzmacniania współpracy między organizacjami społecznymi i szkołami.

[Współpraca szkół z organizacjami społecznymi. Poradnik formalno-prawny](#)

Autorstwo: Agnieszka Pędzich, Michał Tragarz, Mateusz Wojcieszak

Fundacja Pole Dialogu

Warszawa 2022

Poradnik dotyczy formalno-prawnych aspektów współpracy szkół i organizacji społecznych (NGO). Zawarliśmy / zawarłyśmy w nim zwięzłe streszczenie i interpretację aktualnych zapisów prawa oświatowego odnoszących się do sfery współpracy szkół i organizacji.

Materiał kierujemy do osób, które taką współpracę nawiązują lub są w nią zaangażowane – nauczycieli / nauczycielek, dyrektorów / dyrektorek, przedstawicieli / przedstawicielek organizacji społecznych. Chcemy uporządkować kluczowe kwestie i wspomóc realizację owych współprac zgodnie z prawem, gdyż są one obecnie obiektem zwiększonej uważności zarówno ze strony organów nadzoru, jak i rodziców.

[Polacy za Ukrainą, ale przeciw Ukraincom. Raport z badań socjologicznych](#)

Autorstwo: Przemysław Sadura, Sławomir Sierakowski

Krytyka Polityczna, Fundacja Pole Dialogu, Fundacja im. Friedricha Eberta

Warszawa 2022

Publikacja przedstawia aktualne podejście Polek i Polaków do sytuacji politycznej. Jest pewnego rodzaju wentylem bezpieczeństwa pozwalającym upuścić choć część strachów związanych z obecnością osób uchodźczych z Ukrainy. Zmęczenie pomaganiem, problem ze wzrostem cen mieszkań i dostępem do usług publicznych, skok inflacji, skutki pandemii i bliskość wojny znacząco wpływają na kondycję psychiczną w Polsce. Sama niechęć do osób z Ukrainy jest efektem nie ksenofobii, lecz tego, że państwo nie działa tak, jak powinno. Raport podbija potrzebę przywrócenia poczucia bezpieczeństwa w społeczeństwie. Zawiera także prognozy dotyczące wykorzystania sytuacji uchodźczej.

Skrócone sprawozdanie finansowe

Informacja o wysokości przychodów 2022:

Przychody ogółem: 1 327 807,10 zł w tym:

- przychody z działalności statutowej (dotacje): 1 174 455,13 zł
- przychody z działalności statutowej (darowizny): 0,00 zł
- przychody z działalności gospodarczej: 152 958,40 zł
- przychody operacyjne: 393,57 zł

Informacja o odpłatnych świadczeniach realizowanych przez fundację w ramach celów statutowych z uwzględnieniem kosztów tych świadczeń:

Fundacja nie prowadzi odpłatnej działalności statutowej.

Przy prowadzeniu działalności gospodarczej wynik finansowy oraz procentowy stosunek przychodu osiągniętego z działalności gospodarczej do przychodu osiągniętego z pozostałych źródeł:

- przychód z działalności gospodarczej: 152 958,40 zł
- wynik finansowy na działalności gospodarczej (dochód): 964,52 zł
- procent przychodu z działalności gospodarczej do przychodu osiągniętego z innych źródeł: 11,52 %

Informacja o poniesionych kosztach na:

1. realizację celów statutowych: 1 187 583,64 zł
2. administrację (czynsze, księgowość, opłaty telefoniczne, pocztowe, koszty osobowe itp.): 7 599,68 zł
3. działalność gospodarczą: 151 993,88 zł
4. pozostałe koszty operacyjne: 768,82 zł
5. koszty finansowe: 1 905,85 zł

Pozostałe informacje finansowe:

- a. Liczba osób zatrudnionych w fundacji z podziałem według zajmowanych stanowisk i z wyodrębnieniem osób zatrudnionych wyłącznie w działalności gospodarczej

W 2022 roku Fundacja zatrudniała na podstawie umowy o pracę 10 osób:

- 2 dyrektorki ds. działalności merytorycznej; jedna z nich w wymiarze 1 etatu, druga - w wymiarze 3/5 etatu, przebywała cały 2022 rok na urlopie wychowawczym;

- dyrektorkę finansową w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu, do 30.04.2022
- starszego koordynatora projektów od 1.02.2022 w wymiarze 1 etatu (od 1.02.2022 do 30.04.2022 na stanowisku koordynatora projektów)
- koordynatorkę projektów w wymiarze 1 etatu w okresie od 1.01 do 28.02 oraz w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu od 1.03 do 30.06.2022.
- koordynatorkę projektów od 10.05 do 9.08.2022 w wymiarze 1 etatu, a od 10.08 w wymiarze $\frac{7}{8}$ etatu
- koordynatorkę projektów i specjalistkę ds. promocji od 16.05 w wymiarze 1 etatu
- koordynatorkę ds. finansów w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu w okresie od 17.05 do 16.08.2022
- koordynatorkę projektu Wspólna Szkoła w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu w okresie od 5.09 do 19.09, a od 20.09 do 31.12.2022 w wymiarze 23 godzin tygodniowo (23/40 etatu)
- asystentkę projektową w wymiarze 1 etatu od 1.09.2022.

b. Łączna kwota wynagrodzeń wypłaconych przez fundację (z podziałem na wynagrodzenia, nagrody, premie i inne – z wyodrębnieniem całości tych wynagrodzeń osób zatrudnionych wyłącznie w działalności gospodarczej)

Łączny koszt wszystkich wynagrodzeń (z tytułu umów o pracę i umów cywilno-prawnych) wypłaconych przez fundację w 2022 roku wyniósł 600 420,85 zł brutto. Łączny koszt ubezpieczeń społecznych wyniósł 164 985,18 zł.

c. Wysokość rocznego lub przeciętnego wynagrodzenia wypłaconego łącznie członkom zarządu i innych organów fundacji oraz osobom kierującym wyłącznie działalnością gospodarczą z podziałem na wynagrodzenia, nagrody, premie i inne świadczenia

Osobom wchodzącym w skład zarządu Fundacji wypłacono w 2022 roku wynagrodzenia na łączną kwotę: 211 509,61 zł.

Członkowie Rady Fundacji z tytułu pełnionych funkcji nie otrzymują wynagrodzenia, tym samym w roku 2022 nie otrzymywali żadnego wynagrodzenia.

d. Wydatki na wynagrodzenia z tytułu umów cywilno-prawnych

293 395,94 zł brutto

e. udzielone przez fundację pożyczki pieniężne

Fundacja nie udzielała pożyczek w 2022 roku.

f. kwoty ulokowane w banku wraz z nazwą banku

Fundacja nie posiadała lokat w 2022 roku.

g. wartość nabytych obligacji oraz wielkość objętych udziałów lub nabytych akcji w spółkach prawa handlowego

Fundacja nie nabyła obligacji i akcji w 2022 roku.

h. nabyte nieruchomości

Fundacja nie nabyła nieruchomości w 2022 roku.

i. nabyte pozostałe środki trwałe

Fundacja nie nabyła środków trwałych w 2022 roku.

j. wartości aktywów i zobowiązań fundacji ujęte we właściwych sprawozdaniach finansowych sporządzonych dla celów statystycznych

Krótkoterminowe aktywa finansowe wyceniono na dzień bilansowy i wykazano w bilansie: 362 884,53 zł.

Zobowiązania wyceniono na dzień bilansowy i wykazano w bilansie: 11 753,49 zł.

Należności i roszczenia wyceniono na dzień bilansowy i wykazano w bilansie: 7 099,69 zł.

Dane o działalności zleconej fundacji przez podmioty państwowe i samorządowe (usługi, państwowe zadania zlecone i zamówienia publiczne) oraz wyniki finansowe z tej działalności:

Fundacja w 2022 roku prowadziła działalność zleconą przez podmioty samorządowe na łączną kwotę 306361,7 PLN (Miasto Stołeczne Warszawa, Miasto Kraków, Miasto Lublin, Muzeum Warszawy, Dzielnica Warszawa-Wola).

Rozliczenia z tytułu zobowiązań podatkowych, informacja w sprawie składanych deklaracji podatkowych:

CIT-8, CIT-8/0, PIT 4R zostały złożone do urzędów.

PITy-11 zostały wysłane pracownikom i do urzędu.

Informacja, czy w okresie sprawozdawczym była przeprowadzona kontrola w fundacji:

W 2022 roku nie były prowadzone kontrole w Fundacji.

Podpisy członków zarządu:

Agnieszka Pędzich

Mateusz Wojcieszak